СССР-эй ДОЛООДОХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХОЁРДОХИ СЕССИ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44 дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 297 (11283) | 1966 оной декабриин 18, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

АГУУЕХЭ һАИНДЭРЫЕ ЭРХИМЭЭР УГТАХА

СССР-эй Верховно Совет декабриин 16-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлэ. 1967 ондо Совет ороной арадай ахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые болон бюджедые зүбшэн хэлсэжэ байһан депутадуудай хэлэһэн үгэнүүдэй ...о өөрэ шэнжэнь гэхэдэ, табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ манай гүрэнэй ...нэ алхам урагшаа хэхые гүнзэгы ...эр эрмэлзэжэ байһанаа тэдэнэр ...рхэйлэн мэдүүлһэн байна.

Манай арадай түүхэдэхи агууехэ ...арые,—Совет засагай 50 жэлэй ...ие эрхимээр угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй улам үргэнөөр орон ...тор дэлгэржэ байһан тухай үгэ хэлэгшэ бүхэн дурдангүй гараагүй. Дэлхэйн коммунис хүдэлөөе нягтаар жагсааха хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай һаяхан болоһон Пленумэй түүхэтэ удха шанартай байһые үгэ хэлэгшэд тусгаар онсолон тэмдэглэһэн байна.

Шэнэ жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбые болон бюджедые али бүхы талаһаань шэнжэлхэ зуураа, эдэ документнүүд Совет ороной бүхы арадуудай аша туһада тааралдана гэжэ депутадууд тэмдэглээ. Зүбшэн хэлсэлгын үедэ хэгдэһэн заһабаринууд болон ажаглалтануудые хараада абан, түсэб болон бюджедые баталха гэжэ тэдэнэр дурадхаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ

...Союзай Соведэй заседани нээгдэбэ ...жэ Союзай Соведэй Түрүүлэгшын ...орлогшо депутат **Д. Расулов** үглөөгэй 10 часта соносхоо. Нүхэд **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, П. Е. Шелест, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, В. В. Щербицкий, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков болон М. С. Соломенцевые** суглаpагшад халуунаар угтаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат Н. К. Байбаковой, СССР-эй Финансын министр депутат В. Ф. Гарбузовай элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ палатын заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдээ.

Грузинин КП-гэй Абхазска обкомой нэгэдэхи секретарь депутат **В. О. Кобахия** түрүүлжэ үгэ хэлээ. Грузинин СССР-эй хүдэлмэришэд болон колхознигуудай зохёон байгуулхы ...жал табан жэлэй нэгэдэхи жэлэй даалгабаринуудые ажахын шиидхэхы һалбаринуудай болзорһоонь урид дүүргэхэ арга олгоо гээд тэрэ хэлээ. Нүүрһэ малтан абалга, электроэнерги гаргалга, сайн набша даб дээрэ буйлуулга эли бодоор нэмэһэн байна. Түсэблэлгын, экономическа талаар урмашуулгын шэнэ гуримда промышленность болон транспорт орожо эхилээ. Шэнэ ёһоор хүдэлмэрилгын түрүүшын үрэ дүнгүүд экономическа шэнэдхэлгын ехэ ашатай туһатай байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө жэлдэ урагшатайгаар хүдэлөө, ...рооһо таряа, виноград, ситрусова үрэ болон бусад продуктнуудые худалдаха жэлэй даалгабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Грузинин колхознигууд түсэбэй ёһоор 195 мянган тонно эрхим сортын сайн набшаһа гүрэндэ худалдахын орондо 226 мянган тонно худалдаа.

Республикын экономико болон соёл культурые саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд тушаа депутат дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй мүнөөнэй сессиин хүдэлмэриин хойноһоо совет хүнүүд тусгаар анхаралтайгаар ажаглан хаража байна гээд Кузнецкэ металлургическа комбинадай мартеновскэ цехэй булад хайлуулагша депутат **К. Ф. Шабалов** мэдүүлээ. Энэнь яһала ойлгосотой. Ойн жэлдэ, Совет гүрэнэй табин жэлэй замые түгэсхэлгын жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб зүбшэн хэлсэгдэнэ бшуу. Советскэ Союзай, бүхы ажалшад шэнгеэр алдарта ойн урда тээ омогорхохоор, баясахаар юумэнүүд Кемеровскэ металлургнуудта бии гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ. Кемеровскэ областиин Новокузнецк город ороной томо промышленна болон культурна центрнүүдэй нэгэн болонхой. Нютагай маркатай зүйлнүүд Советскэ Союзһаа бүри ондоо тээгүүр мэдээжэ болоһон байха юм. Комбинадай металлургнууд 11 һарынгаа түсэбые һайнаар дүүргээд, олон мянган тонно шэрэм, булад, прокат болон бусад продукциие түсэбһөө гадуур үгэһэн байна. Гурбадахи кварталай хүдэлмэриин түлөө комбинадта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын улаан туг үгтэнхэй.

1967 оной гүрэнэй түсэб болон бюджет совет арадай аша туһа тухай партиин Центральна Комитедэй болон Советскэ правительствын тусгаар ехэ анхарал оролдолго гаргадаг тухай гэршэлнэ гээд К. Ф. Шабалов түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Таджикистанда, бусад союзна республикануудайхидал адляар, табан жэл һайнаар эхилээ гээд Таджигай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. Кахаров** мэдээсээ. Республикын промышленность арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргалгые эли бодоор үргэдхэһэн байна. Хүдөөгэй ажалшад муу бэшэ үрэ дүн туйлаа.

Экономикын хүгжэлтэһөө уламжалан зоной байдал һайжараа, болбосоролынь дээшэлээ, тэдэнэй бодото олзо доход нэмээ.

СССР-эй 1967 оной түсэб болон бюджет тухай һанамжала хэлэхэдээ, эдэ документнүүд ленинскэ национальна политикада тааралдана, ороной бүхы аха дүү республиканuудай экономикые үргэлжэдэнь хүгжөөхэ, тусхай мэргэжэлдэ оруулха асуудалнуудые харуулна гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, Таджикистанай промышленна үйлэдбэриин юрэнхы хэмжээн 9 процентээр нэмэхэ, хүдөө ажахы саашадаа хүгжэхэ. Хамагай түрүүндэ хлопок бүри элбэгээр ургуулагдадаг болохо юм.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин ургалтаһаа уламжалан техникэ олоор хэрэгтэй болохо байна. Энээнтэй дашарамдуулан, ойрын жэлнүүдтэ хлопок ургуулагшадые шухала техникээр хангаха тухай СССР-эй Госпланай болон Трактор болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын союзна министерствын үмэнэ нүхэр Кахаров асуудал табяа.

Научна шэнжэлэлгэнүүдые хүгжөөхэ, научно-техническэ кадрнуудые бэлэдхэхэ тухай Литвагай ССР-эй Наукануудай академик президент, депутат **Ю. Ю. Матулис** хэлээ.

Хүдөө ажахын продукциин хэмжээндэ тааруугаар республикын эдеэ хоолой промышленностиие хүгжөөхэ асуудалнууд тухай Молдавиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо депутат **Г. Ф. Антосяк** дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Молдавиин эдеэ хоолой промышленность манай орон дотор эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалгада ехэ һуури эзэлнэ гээд тэрэ хэлээ. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумһээ хойшо республика дотор хүдөө ажахын продукци абалга эрид ехээр нэмээ. Энээнтэй дашарамдуулагдан, эдеэ хоолой промышленностиие хүгжөөхэ асуудалнууд шэнээр шиидхэгдэхэ ёһотой. Эдеэ хоолой промышленностиие хүгжөөлгэ гээгдэлтэй, энэ ушар үргэлжэлхэ болоо һаа, республикын экономикодо горитой бэрхэшээл тохёолдуулха байна.

Арадай ажахын түсэбые, илангаяа капитальна барилгын түсэбые дүүргэлгэ материалнууд болон түхеэрэлгэнүүдые гаргашалгын нормо һайнаар зохёолгоһоо, материалнууд болон техникээр хангалгые жэгдэ һайнаар табилгаһаа сэхэ дулдыдаха. Энэ асуудалда мүнөөнэй сессидэ хабаадагшадай анхарал хандуулха хэрэгтэй гээд нүхэр Антосяк түгэсхэлдөө хэлээ.

Азербайджанай медицинскэ институдай кафедрын доцент депутат **З. М. Салаев** республика дотор элүүрые хамгаалгын хүгжэлтэ тухай хөөрэхэ зуураа, курортно-санаторно аргаламжын асуудалнууд тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэһэн байна.

Мүнөө жэлдэ Латвиин хүдэлмэришэд болон таряашадай туйлаһан амжалтанууд тухай Латвиин ССР-эй Лиепайска районой «Большевик» колхозой загаһа барилгын траулерай капитан депутат **И. А. Ланка** хэлээ.

Киргизэй КП-гэй ЦК-гай секретарь депутат **А. П. Чубаров**, Хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин машина бүтээлгын, ажаһуудалай приборнуудай министр депутат **В. Н. Доевнин**, КПСС-эй Волгоградска обкомой нэгэдэхи секретарь депутат **Л. С. Куличенко** болон бусад мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Тиигээд СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй гурбадахи заседани дүүрээ.

Национальностьнуудай Соведтэ

Национальностьнуудай Соведэй заседани Кремлиин Ехэ ордон соо 15 часта нээгдээ. Нүхэд **А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, А. Н. Шелепин, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов болон Б. Н. Пономаревые** суглаpагшад хани халуунаар угтаа.

Түсэблэлгын-бюджетнэ болон һалбаринуудай комиссинуудай зүгһөө нэмэлтэ элидхэл хэхын тулада түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат **М. А. Ясновто** түрүүлэгшэ Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **М. А. Абдуллаева** үгэ үгөө.

Арадай ажахын хэдэ хэдэн һалбаринуудтахи арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр ашаглаха зорилгоор Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ болон һалбаринуудай комиссинуудай оруулһан дурадхалнуудые нүхэр Яснов депутадуудай үзэмжэдэ табяа.

Пумаажан болон нооһон бүд гаргалгые 3,5 миллион метрээр, арһан гутал — 1 миллион паараар нэмэжэ болохо гэжэ комиссинууд тоолоно гээд депутат тэмдэглээ. Ковер, телевизор, цемент, эдеэ хоолой болон бусад эд бараа гаргажа, хүн зондо худалдалгые 128,4 миллион түхэригөөр нэмээхэ гэжэ дурадхагдаһан байна.

Ороной арадай ажахые 1967 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые һайшаааха, 1967 оной гүрэнэй бюджедые баталха, тиихэдээ комиссинуудай заһабаринуудые хараадаа абалсаха гэжэ депутат М. А. Яснов дурадхаа. 1965 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое мүн лэ баталха гэжэ тэрэ дурадхал оруулаа.

1967 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб болон гүрэнэй бюджет тухай элидхэлнүүд тушаа Национальностьнуудай Соведэй заседани дээрэ түрүүлэжэ үгэ хэлэхэдээ, республикын ажалшад экономико болон культурын бүхы һалбаринуудта шэнэ амжалтануудые туйлаа гээд Казахай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **М. Бейсебаев** мэдээсээ. 200 шахуу промышленна предприяти болон цех ашаглалгада үгтэхэ. Казахстанай миллиард үлүүтэй пүүд таряа гүрэмнай тушаажа абаа.

Промышленна продукциин хэмжээн 9,4 процентээр нэмэхэ. Мангышлак гэжэ хахад арал дээрэхи нефтиин болон газай уурхайнуудые бүри түргэнөөр ашаглаха гэжэ хараалагданхай. Карагандада металлургическа завод, Иртыш—Караганда гэһэн канал бариха гэжэ хараалагдаа.

Уласхоорондын байдалай асуудалнууд тухай депутат саашань тогтожо хэлээ. Хитадай Компартиин болон КНР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй марксизмда харша хараа шэглэлые тэрэ эрид шууд буруушаагаа, тэдэнэрэй эб эмхи алдахуулха ябуулганууд уласхоорондын хүдэлмэришэнэй, коммунис болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ һаад ушаруулна гээд мэдүүлээ.

Россиин Федерациин арадай ажахын хүгжэлтын саашанхи хараа замууд тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, федерациин Госпланай түрүүлэгшэ депутат **К. М. Герасимов** хэлэһэн байна. Ерэхэ жэлдэ республика дотор 233 миллион тонно нефть, 75 миллиард үлүүтэй кубометр газ, 338 миллион тонно нүүрһэн абтаха, Хара металлаар бүтээгдэһэн 43 миллион шахуу тонно прокат, 5,9 миллион тонно булад сорго гаргагдаха.

РСФСР-эй зүүн районуудта предприятинуудай, байрын болон культурно-ажаһуудалай байшангуудай барилга булюу түргэнөөр хэгдэхэ. Арадай хэрэглэлэй эд бараа элбэгжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Республикын хүдөө ажахыда мүнгэн ехэ һомологдохо.

Проектнэ организацинуудые шагнаха тухай мүнөөнэй дүримүүдые шэнээр хаража үзэхые К. М. Герасимов дурадхаа.

Чукотско окружной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **А. Д. Нутэтэгрынэ** ороной 1967 оной арадай ажахын түсэбые болон бюджедые һайшаажа байһан тухайгаа һунгагшад—хойто зүгэйхидэй зүгһөө мэдүүлээ. Хосорон үгы бололгоһоо Совет засагаар абарагдаһан Холын хойто зүгэй бага үндэһэ яһатан ойн жэлые тусгаар ехэ зоригжолтойгоор угтаха гэжэ байна гээд энэ эхэнэр хэлээ.

Чукоткын болон Колымагай ерээдүй тухай депутат хөөрөө. Алта, туулга, вольфрам, мүнгэнэй уһа болон бусадые саашадаа бүри ехээр абаха шухала болоно. Эдэ баялигуудые үрэ ехэтэйгээр ашаглалгые хангаха хэмжээнүүд табан жэлэй түсэбөөр тодорхойлогдоһон байха юм. 1965 онойхитой сасуулбал ерэхэ жэлдэ алта малтан абалга 50 процентээр нэмэхэ. Мүнгэнэй уһа абаха талаар үнгэтэ металлургиин шэнэ һалбари байгуулагдаха. Чукотко ерэхэ жэлһээ орондоо түрүүшын мүнгэнэй уһа үгэжэ эхилхэ.

Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, БССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат **Ф. Л. Кохонов** энэ жэлдэ республикын экономикын хүгжэлтын дүнгүүдые гаргаа, шэнэ жэлэй түсэб тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

Хүн зоной улам ургажа байгаа хэрэглэмжые бүри һайнаар хангаха хэрэгтэ ороной арадай ажахые 1967 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дотор илангаяа ехэ анхарал хандуулагданхай гээд СССР-эй Хүнгэн промышленностиин министр депутат **Н. Н. Тарасов** хэлээ. Табан жэлэй нэгэдэхи жэлдэ арадай хэрэглэлэй эд бараан нилээд элбэгээр гаргагдаа. Ерэхэ жэлдэ арадай хэрэглэлэй эд бараан улам элбэгжүүлэгдэжэ, жэлэй турша соо 6,1 процентээр нэмэхэ байна. 1967 ондо хүнгэн промышленностиие хүгжөөхын тулада ехэ мүнгэ зөөри һомологдохо. Табан жэлэй нэгэдэхи жэлэйхитэй сасуулбал мүнгэ һомололго 16 процентээр нэмэхэ юм.

Украинын Компартиин Закарпатска обкомой нэгэдэхи секретарь депутат **Ю. В. Ильницкий**, Узбекистанай Компартиин Сырдарьинска обкомой нэгэдэхи секретарь депутат **Н. Мухмудов** болон бусад мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Тиигээд Национальностьнуудай Соведэй заседани дүүрээ.

СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси декабриин 17-до хүдэлмэреэ дүүргэхэ.

(ТАСС).

ХЭХЭ АЖАЛЫНЬ ТОДОРХОЙ

«Бурятцелинстройн» Хурамхаанай 3-дахи СМУ-гай коллектив үнгэрһэн 10 һарын туршада жэлэйнгээ түсэб 108 процент дүүргэһэн байна. Тиихэтэеэ хамта тус коллектив гэр байрын барилгаар түсэбөө 141 процентдэ хүргөө юм.

Нүхэд Ивановой, Ожиговагай, Фоминай болон Молчановай хүтэлбэрилдэг бригаданууд жэлэйнгээ түсэбүүдые холо үлүүлээ.

Тэдэнэр 10 һарын туршада малай 1 бааза, тугалай 2, хонидой 8 байра болон таряанай 2 склад барижа ашаглалгада үгөө һэн. Мүнөө үедэ дурсагдагша бригаданууд Дэрээн тосхондо һурагшадай хамтын 2 байра, Аргадада 320 һууритай һургуули, хонидой 8, гахайн 2 байра ба зоной ажаһууха гэрнүүдые бариха байна.

И. КУЗНЕЦОВ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЬЭНЭЙ АШААР

Үглөөнһөө үдэшэ болотор мастерскойн ута хоолойһоо бад хара утаанай бааяжа, тэндэһээ түмэр түдэгын хангирха, үе үе трактор, машинануудай хүсэтэйгөөр хүнхинэхэ абяан замханагүй.

Эндэмнай Хэжэнгын совхозой олонхи машина техникэ үбэл, зунгүй шахуу заһабарилагдажа байдаг юм.

Үнгэрэгшэ зун тус мастерскойн гол байра үргэлхэгдэжэ, шэнэ оньһон машина, түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо һэн.

— Мастерскойнгоо уйтан хабшуу байһанһаа боложо, энээнһээ урагша трактор, машинануудаа түрүү узловой аргаар заһабарилха аргагүй, тэдэнээ ехэнхидээ бригада бригадаараа заһабарилха баатай бологшо һэмди, — гэжэ механизаторнууд хөөрэлдэнэ.

Мүнөө совхозой механизаторнууд ерэхэ хабарай тарилгада хэрэгтэй бүхы машина техникэ түгэс бэлэн болгохо гэжэ «унаһан малгайгаа абаха тухагүй» гэхээр хүдэлжэ байна. Трактор, машинануудай заһабарилгые удаан унжагайруулангүй, түргэнөөр, эрхим шанартайгаар заһажа шадабал, ерэхэ жэлдэ таряалан дээрэхи хэхэ бүхы хүдэлмэри амжалтатайгаар бүтээхэл.

— Совхозоймнай механизаторнууд хабарай тарилгада хэрэгтэй бүхы машина техникээ Совет Армиин һайндэр—февралиин 23 болотор заабол бэлэн болгохо зоригоо урдаа табинхай. Тэрэ болотор 54 трактор, 56 плуг, 57 сеялкэ болон бусад машина һайнаар заһабарилжа гаргаха юм,— гэжэ совхозой главна инженер Д. Б. Цыренжапов хөөрэнэ.

Механизаторнууд хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула үнэн зүрхэнһөө оролдоно. Заһабарилгаяа эхилһээр тиимэшье үни болоогүй аад, тон ехэ заһабарилгатай арба гаран трактор бэлэн болгожо табяа. Мүнөө үшөө 5 трактор оруулагдаад байна. Мүн 20 гаран сеялкэ бэлэн болгогдонхой.

— Энэ жэлдэ заһабарилгын шанар ямар бэ?—гэжэ главна инженерһээ асуубабди.

— Яһала зэмэгүй һайн ябанал даа. Заһабарилагшад, механизаторнууд, мастерскойдо саг үргэлжэ хүдэлдэг хүнүүднайшье булта дүршэлтэй шадамар, оролдосотойшье зон. Заһабарилгын узел бүхэн хүн зоноор хүсэд хангагданхай. Узел бүхэндэ хоёо хүдэлдэг тусгаар мэргэжэлтэй хүнүүдһээ гадна, үшөө 22 трактористнуудые табяабди,—гэжэ главна инженер Дарма-Ринчин Балмацыренович хэлэнэ.

Механизаторнууд эрхим шанартай, бүтээсэ ехэтэй ажалай жэшээ харуулна. Тусхайлбал, түмэршэ дархан Александр Коробенко, токарь Владимир Матвеев, трактористнар Иван Михайлов, Геннадий Галданов, Михаил Чимитов гэгшэдые онсолон магтамаар.

Энэ абаһан ажалайнгаа эршые нэгэшье һуладхангүй хүдэлбэл, совхозой механизаторнуудай хэлэһэндээ хүрэхэ байһандань лаб этигэхээр.

Г. ХОГОЕВ.

Хоринн аймаг.

Степан Алексеевич Распопов пенсидэ гараад байхадаа амархамни гэжэ ой ухаандаашье оруулаагүй бэлэй. Наһан соогоо үнэн сэхээр хүдэлжэ ябаһан хүн хаанаһаа гансата арбан хургаяа хам адхаад, ажалгүй һуухаб даа.

— Байза, малай тэжээл хайшан гэбэл ехээр бэлдэхэ байна гээшэбибди? Энэ ажалда намһаа юун хэрэгтэйб?—гэжэ коммунист Распопов партийна суглаанһаа гэртээ ерээд байхадаа үни удаан шэбшэдэг һэн. Нэгэтэ Степан Алексеевич совхозойнгоо парткомдо ерэжэ: «намайе луговод болгогты»—гэжэ гуйгаа һэн.

Луговодоор ажаллаһан түрүүшынгээ жэлдэ нүхэр Распопов 1677 центнер һайн шанартай үбһэ ургуулжа, совхоздоо тушааһан юм. Гектарһаа дунда зэргээр 27 центнер ургаса абтаа гээшэ.

Нүгөө жэлынь луговод Распопов сабшалангаа, мүн люцерн тариха газараа һайжаруулжа эхилээ. Тэрэнэй даажа абаһан 50 гектар газарайнь 22 гектартань люцерн таригдадаг.

Трактораар хэды дуталдабашье, 28 гектар сабшаландаа луговод наг шэбхэ гарган, үтэг хээ һэн. Хабарай үедэ саһанай һайрамаар, зундаа ханаабһаа газараа хоёргурба дахин тэрэ уһалһан юм.

Үбһэ хуряалгын үедэ Распоповой сабшалан дээрэ һүринүүд тон олооро жэрылдэжэ эхилээ бэлэй. Сабшалангай гектар бүриһөөнь 47,5 центнер, харин люцернынь газарһаа гектарай 40 центнер ургаса абтаа һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай совхозой эрхим луговод, С. А. Распопов.

И. КУЗНЕЦОВОЙ фото.

ЭСЭГЫНГЭЭ НЭРЭЭР

Үнэндөө механизаторнууд гээшэмнай ехэл хүндэтэй улад. һайнаар ажаллажа байгаа хадашни нютагай зон бүришье ехээр магтадаг. Василий Александрович тиимэл хүнүүдэй нэгэн даа.

һалхан Бэшүүрэй «Победа» колхоздо хүрэхэдөө нютагтаа суурхадаг механизатор Василий Александрович Стрежневтэй уулзаха гэжэ бэдэрээб. Колхозой мастерскойн хажууда ерэжэ, нүхэр Стрежневые һурагшалааб.

— Кочегарка соо орогты, тэндэл байгаа ёһотой, — гээд нэгэ шофер харюусаба.

Зааһан газартань ошоходомни, нүхэр Стрежнев (залуухан хүбүүн) харагдаба.

—Шинии нэрэ Василий Стрежнев гү?

— Тиимэ. Теэд абамни баһал Василий байха. Би хүбүүниинь гээшэб,—гэжэрхибэ.

— Намда Василий Александрович хэрэгтэй!

— Тиигэбэл абатаймни уулзагты!

Удаан бэдэрэлгэ гараагүй, Василий Александрович хүбүүнэйнгээ байһан газарта өөрөө хүрэжэ ерэбэ. Эсэгэ хүбүүн хоёр — Стрежневтэн 1958 ондо Загарайн аймагһаа ерэһэн байгаа.

Василий Александрович Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ солдат ябажа, Москвае хамгаалалсаһан. Волгоград шадар дайнда ябалсаһан. Тиигээд 1943 ондо хүндөөр шархатажа, дайнай дүүрэхэ багта нютагтаа бусаа бэлэй.

Он жэлнүүд удаа дараалан үнгэржэ, Василий Александровичай үхибүүд томо болоо. 1954 ондо эгээл ехэ Василий хүбүүниинь трактористын мэргэжэл олоо. Тэрэнэй дүү Владимир баһал трактор жолоодожо һураа.

Таряа хуряалгын үедэ «СК-4» комбайнда һуужа, 3500 центнер ороохо сохиһон байха юм. Василий хүбүүниинь мүн лэ комбайнда ажаллажа, колхозойнгоо правлениин зүгһөө шан абаа.

Стрежневтэн булта коммунис ажалай ударнигууд болонхой. Нимэл болоходоо ажалдаа магтаалтай, нютагтаа хүндэтэй ябадаг.

В. БОРИСОВ.

АБТАҺАН УЯЛГАНУУД БЭЕЛНЭ

һүүлэй хэдэн жэлэй туршада «Электромашина» заводой коллектив үйлэдбэреэ ашаг ехэтэй болгохо, продукциингаа өөрын үнэ хямдаруулха, шанарыень һайжаруулха талаар ехэ юумэ хэһэн гээшэ. Тиигэжэ гарза ехэтэй предприяти байһанаа, ашаг олзо ехэтэй предприятинуудай тоодо гараад, һайн дүнгүүдые харуулжа эхилбэ. Заводой партийна организаци КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, түсэблэлгэ ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда шэлжэн оролгодо бэлдэжэ, толгойлжо эхилһэн. Тодорхойлон хэлэбэл, үйлэдбэриин арга боломжонууд гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэн элирхэйлэгдэжэ, бүхы мастерска участогууд ажахын тоосоондо ажалаа эрдэм ухаанай ёһоор эмхидхэхэ талаар бэелүүлэгдэхэ бодото хэмжээнүүд хараалагданхай.

Эдэ бүхы зорилгонуудые шиидхэхынгээ хажуугаар, мүнөө заводой коллектив Совет засагай 50 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэжэ шиидэнхэй. Цехүүд, мастерска участогууд, бригаданууд Агууехэ Октябриин 50 жэлэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эршэмтэйгээр хабаадана. Шалгарһан коллективүүдтэ хүндэлэлэй грамотанууд болон мүнгэн шангууд барюулагдахаар хараалагдана. Ажалай үндэр солотон «Эрхим мэргэжэлтэн» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые «Электромашина» заводойхид эрхим һайнаар дүүргэжэ байна. 11 һарын түсэб 101,6 процент дүүргэгдэжэ, 145 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргагдаба. Тиигэжэ автомобилиин 4 кран, арьбалагдаһан материалһаа 12 электродвигатель бүтээгдээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 101,4 процент дүүргэгдэбэ. 40 мянган түхэригэй элдэб металл болон материал арьбалагдаба.

Заводой уралан нарижуулагшад продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха хэрэгтэ илангала эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэрэй оруулһан 183 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээд, 44 мянган түхэригэй ашаг олзо оруулха арга олгобо. Энээнэй ашаар хүшэр хүндэ хүдэлмэриин ябаса түргэдэнэ, элдэб материал арьбалагдана, продукциин шанар һайжарна, ажалай бүтээсэ дээшэлнэ.

Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ электромеханическа цехэй коммунис ажалай коллектив эрхимлэжэ ябана. Үнгэрһэн 11 һарын турша соо 20 мянга гаран түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур—үйлэдбэрилэгдөө. Цехэй уралан нарижуулагшад энэ жэлдэ абаһан социалис уялгаяа эрхимээр дүүргэбэ. Уралан нарижуулагшад Б. Данчинов, Л. Ковалев гэгшэд 3700 түхэригэй арьбалалта хэхэ олон дурадхал оруулаа. Тэдэнь тон бага гарзатайгаар үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн.

Заводой хүдэлмэришэдэй дунда жэшээтэ ажалаараа олониие урмашуулан ябаһан нүхэд олон. Мастер Г. Шаманский, бригадир А. Наливко, токарьнууд В. Мещеряков, Н. Савин, уралан нарижуулагшад Ф. Брянский, Ф. Овчинников, экономическа бюрогой гэшүүд Д. Нанзанов, Л. Васильева болон бусадай туйлаһан амжалта яһала ехэ.

Иигэжэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ баталан абтаһан социалис уялганууд «Электромашина» заводто муу бэшээр дүүргэгдэжэ байна. Саашадаа бүри ехэ амжалтын туйлагдахань дамжаггүй, юуб гэхэдэ, тус коллектив бүхы арга боломжонуудаа гүнзэгыгөөр шудаланхай.

Н. ДЕМИН,
«Электромашина» заводой ахалагша. экономист.

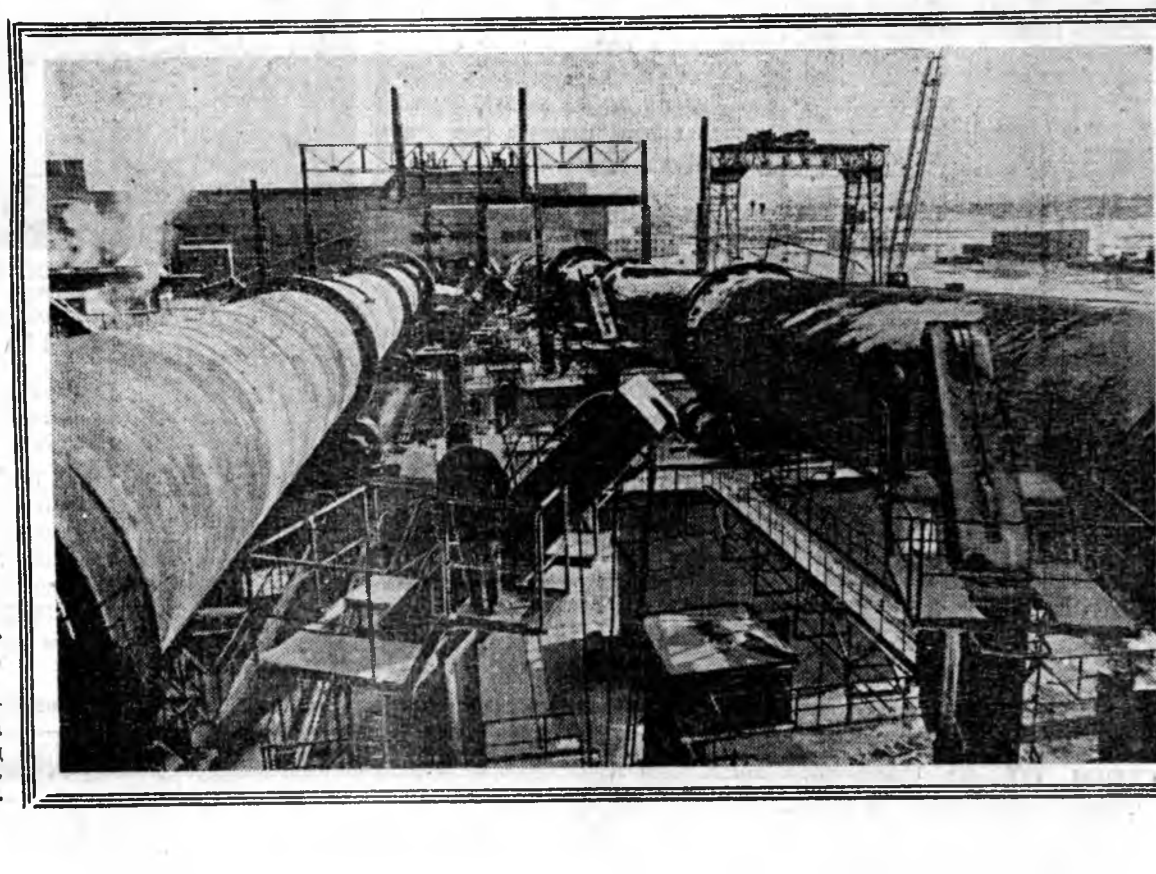

ХОЛБОО НУУРНУУДАЙ ХЭШЭГ

Хорго, Яруунын холбоо нуурнууд дээрэ загаһа барилга түлэб дундаа. Яруунын загаһанай завод загаһа бариха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Түсэбһөө гадуур 100 центнер загаһан тушаагдаад байна. Илангаяа ноябрь, декабрь һаранuудта ехэ загаһан баригдаа.

Николай Орловой, Александр Залуцкий гэгшэдэй даадаг загаһа баригшадай бригаданууд һайнаар хүдэлжэ, түсэбөө нилээд үлүүбшэлээ.

Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан загаһанай заводой коллектив жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 1500 центнер загаһа бариха уялга абанхай. Мүнөө энэ уялгаяа дүүргэхэ ойротуулаа.

һаяын нэгэ үдэр нүхэр Орловой бригада нэгэ губшалгаар мүльһэн дороһоо 50 центнер загаһа бариба.

М. ЯКОВЛЕВ.

Кемерово городһоо дүшэн километрэй газарта Сибиртэхи тон томо Топкинско цементын завод баригдажа байнхай. Предприятиин барилга шэнэ табан жэлэй һүүл багаар дүүргэгдэхэ юм. Проектынгээ ёһоор завод жэлэй турша соо гурба миллион тонно цемент гаргадаг байха. Предприятиин түрүү шын ээлжээн ашаглалгада үгтэнхэй. Хоёрдохи ээлжээниинь түгэсхэгдэхэ тээшээ боложо байнхай. Зураг дээрэ: Топкинско цементын заводой хоёрдохи ээлжээнэй барилга.

АПН-эй фото.

МАНАЙ ПАРТИИН ЛЕНИНСКЭ ХАРАА БОДОЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум 1966 оной декабриин 12—13-да болоожо дүүрэбэ. Зүбшэн хэлсэхэ зүйлнүүдэй нэгэдэхи асуудалаар—СССР-эй уласхоорондын политика ба коммунис хүдэлөөнэй нягта нэгэдэлэй түлөө КПСС-эй тэмсэл тухай элидхэлые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэбэ. Пленум тэрэшэлэн СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй 1967 оной Гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые хаража үзөө. Манай ороной гадаадын болон дотоодын политикын гол шухала асуудалнуудые Пленум ажал хэрэгэй оршон байдалда шууд сэхээр зүбшэн хэлсээ. Пленум болбол партиин ажал ябуулгада ленинскэ шэнжэ болон онол аргануудые батадхаха, хүгжөөхэ хэрэгтэ ЦК-гай 1964 оной октябриин Пленумһээ эхилһэн шатын шэнэ шухала зүйл болоно.

СССР-эй гадаадын политикын талаар, коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаалай түлөө КПСС-эй тэмсэлэй талаар КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые саашадань бэелүүлхэ тушаа нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлээр Пленумэй тодорхойлһон хэмжээнүүдэй түйлай ехэ удха шанар тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол тушаа ороһон түрүүшын һанамжанууд хэлэжэ үгэнэ.

Уласхоорондын политикын асуудалнууд манай партиин, тэрэнэй ЦК-гай ажал ябуулгада улам бүри ехэ һуури эзэлдэг болоожо байна. Империализмда, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, социализмын национальна сүлөөрэлгын, эб найрамдалай болон демократиин хүсэнүүдэй хэдэг хурса тэмсэлээр тодорхойлогдодог мүнөөнэй уласхоорондын байдал болбол оршон тогтожо байһан байдалые эрдэм наукын ёһоор гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, тиигээд гол шухала бухы шэглэлээрнь эдэбхитэй ажал ябуулга хэхэ эрилтэ манай партиин үмэнэ табина.

Советскэ республика «бухы арадуудтай амгалан ёһоор ажаһууха, өөрынгөө бухы хүсэнүүдые дотоодын барилгада зориулха хүсэлтэй» гэжэ В. И. Ленин саг соогоо онсолон тэмдэглэһэн. Манай парти агуухэ Ленинэй захяа заабарида үнэн сэхэ. Тэрэнэй уласхоорондын ажал ябуулга КПСС-эй XXIII съездын тодорхойлһон гадаадын политическэ зорилгонуудые—энхэ тайбан байдалые бэхижүүлхэ, эгээн таарууhа зохид эрхэ байдал хангаха зорилгонуудые шиидхэлгэдэ зорюулагдана.

Тиихэдэ бидэнэр ондоо нэгэ ушар байдалые хараадаа абангүйбди байжа шадахагүйбди. Манай социалис гүрэнэй һүр хүсэн, бумбагар дэлхэйн бухы районуудта болоожо байһан ушар хэрэгүүдтэ тэрэнэй нүлөөн хэмжээгүй хүгжэжэ, улам ехээр ургана. Бүгэдэ нийтын эб найрамдал болон аюулгүй байдалай, национальна сүлөөрэлгын, демократиин ба социальна хүгжэлтын эшэ түһада манай ургэн ая байһан арга боломжонуудые бүрин, бухы талаарнь хэрэглэхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ. Центральна Комитедэй Пленум иигэжэ тогтообо:

«Уласхоорондын политикын, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй талаар партиин XXIII съездын тодорхойлһон хараа бодолые бэелүүлхын тула ЦК-гай Политбюрогой баримталдаг политическэ хараа шугам ба бодото ажал ябуулгые бухы дэмжэн бүрин һайшааха».

Һүүлэй үедэ, илангаяа КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1964 он) Пленумэй һүүлээр социалис системын оронуудтай байгуулагдаһан аха дүү ёһоной хани харилсаае бэхижүүлхэ ба бухы талын хани барисаае хүгжөөхэ зэргэтэ ехэ һайн үрэ дүнгүүд түйлагдаһан байгаа. Социалис гүрэнүүдтэй, тэдэнэй коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудтай манай хани харилсаанууд улам бүри нягта, үнэн зүрхэнэй болоожо байна. Бухы дэлхэйн хэмжээн дээрэ социалис оронуудай политикын зохилдон тааралдахань улам бүри үргэн болоожо байна, дүй дүршэлөө халан абалсалга, бэе бэедээ туһалалсалга, хани харилсаанай байлга үргэдэжэ байхай. Энэ талаар Варшавска договорой коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай секретарьнарай, правительствэнүүдэй толгойлогшонорой Варшавада, мүн Бухарестэдэ болоһон зүблөөнүүдэй документнүүд политическэ ехэ удха шанартай юм.

Мүнөөнэй оршон байдалда социализмын дэлхэйн системын нягта нэгэдэл болбол һүр хүсые бэхижүүлхэ гэшэ хэзээнэйхиһээ шухала тухай гэжэ Пленум онсолон тэмдэглээ. Тиихэдэ социалис оронуудай нягта нэгэдэл болбол империализмда эсэргүү, манай нийтын революционно хүсэнэй илалтын түлөө амжалтатай тэмсэлэй шухалын шухала эрхэ нүхэсэл гэжэ хараада абаха хэрэгтэй. Политическэ талаар, мүн экономическэ талаар социализмын оронууд хоорондоо хани харилсаае саашадань бухы хэмжээгээр бэхижүүлхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ. Тиимэ хани харилсаанай үндэһэ һуурин социализмын нэгэдэл, мүн бухы социалис оронуудай интернациональна ашаг түһые хараадаа абаха ёһотой. Социалис гүрэн бүхэнэй тус тустаа һалбаран хүгжэлтын байдал саашадаашье бухы дэлхэйн социализмын түгэс хүсэнэй урганалтай, һалбаран хүгжэлтын сүг хамта түйлагдаха зэргэтэй.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй хани харилсаатай байха ябадал манай гадаадын политикын шухала асуудал байгаа, байнашье. Залуу, сүлөөрһэн оронуудтай манай ороной байгуулһан хани харилсаанууд улам бүри бата бэхи, эдэбхитэй болоожо байна. Хүгжэлтынгөө талаар капиталис бэшэ харгы замые шэлэн олоһон залуу национальна гүрэнүүдтэй тогтооһон СССР-эй харилсаа болон холбоо барисаануудые хүгжөөлгэ онсо ехэ удха шанартай юм.

Колониальна дарлалта болон неоколониализмда эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан арадуудые саашадаа дэмжэжэ байхые, национальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдтэй байгуулагдаһан союзые бэхижүүлхэ хараа шугамые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ шухала байһание КПСС-эй ЦК-гай Пленум онсолон тэмдэглээ. Эдэ арадуудтай хани барисаанай харилсаануудые саашадань бэхижүүлгэ болбол, эб найрамдалай, национальна сүлөөрэлгын хэрэгэй шэнэ хүсэн түгэс урмашуулга, дэмжэлгэ тэдэнэй абахадань шухала үндэһэ һуури мүн болоно. Энэ ушар хадаа бухы арадуудта аша туһатай юм.

Ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ленинскэ хараа бодол бата үндэһэтэй байһанаа бүрин гэршэлжэ, СССР-эй гадаадын политикада томо түйлалтануудые хангаа. «Совет коммунизмын эзэрхэг түримхэй тухай» хорото муухай худал үгэ үндэһөөрөө элишэлэгдээ, хархис империалис бүлэглэлнүүдэй хара мэхэтэй түсэбүүдтэ шанга сохилтонууд үгтөө. Эдэ амжалтанууд дэлхэйн революционно, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ ехэ дэмжэлгэ болоһон байна.

«КПСС-эй ЦК, Советскэ правительство империализмын эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэл ябуулжа, социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор хамта оршон байха тухай ленинскэ хараа бодолые шууд сэхээр бэелүүлжэ, манай ороной баримталдаг уласхоорондын байдалые улам батадхахын тула эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союз хубитаяа ехээр оруулна» гэжэ Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Манай уласхоорондын политикын амжалтанууд үндэһэ һуурин нэн түрүүн партиин зүгһөө уласхоорондын байдалай бухы ушар хэрэгүүдые эрдэм ухаанай ёһоор тодорхой баримталан, марксистско-ленинскэ ёһоор шиидхэдэг байһан ушар мүн болоно. КПСС-эй ЦК-гай шууд сэхэ, тиихэ зуураа уян нугархай хараа шугам уласхоорондын хүгжэлтын бухы шэнэ үйлэ хэрэгүүдые хараадаа абажа, ажабайдалай табиһан эрилтэнүүдтэ түргөөр, шадабаритайгаар харюусаха арга боломжо манай политикада олгоно.

Мүнөө сагта эб найрамдалай хүсэнүүд империализмын нэн түрүүн Америкын империализмын, тэрэнэй ФРГ-гэй үһөө хяһаагаа абаха гэдэг бүлэглэлнүүдэй эзэрхэг түримхэй ашагуудта эсэргүү онсо шанга тэмсэл ябуулна.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум тогтоол соогоо иигэжэ тэмдэглэбэ: «Империализмын дайн журмаадаг хүсэнүүдтэ, бухы дэлхэйн эб найрамдал тушаа халдаха хэрэгүүдтэ шанга харюу үгэхэ шухала». Энэ хадаа Советскэ Союзай хэлбэришэгүй, эрид шууд хараа бодол юм.

Мүнөө Вьетнамда империализмын хүсэнүүдтэй социализмын ба национальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй эгээн шанга тулалдаан болоожо байна. Вьетнамай арадта эсэргүү Америкын эзэрхэг түримхэй добтолго үргэдхэгдэн шэнэ шата тухай, ДРВ-гэй түб хото болохо Ханойе Америкын авиациин эрлиг ёһоор бомбодолго тухай һүүлэй мэдээсэлнүүд хэлэжэ үгэнэ. Энэ шухалын шухала асуудал тушаа манай шууд сэхэ хараа бодол КПСС-эй ЦК-гай Пленум бүхэдэнь лаблан байна. Совет арад бүхэ вьетнам арадай талада жагсаһан. США-гай империалистнуудай гэмтэ муухай эзэрхэг түримхэй добтолгые эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан вьетнам арадай баатар тэмсэлдэ Совет гүрэн бухы талын дэмжэлгэ саашадаашье хүргэжэ байха. Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын тэмсэл бухы түрүү хүн түрэлтэнэй эб найрамдалай хэрэгтэй ашаг туһатай хэрэг зохилдон байна.

Иимэ оршон байдалда Хитадай Компартиин, Хитадай Арадай Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй хараа бодол, ажал ябуулга илангаяа таарамжагүйгөөр харагдана. Тэдэнэр Америкын эзэрхэг түримхэй добтолгые бүтэа сохихын тула империализмда эсэргүү бухы хүсэнүүдэй нэгэдэмэл байдалые бэхижүүлхэдэ таһалдуулна.

КПСС-эй, Хитадай Компартиин хоорондохи, Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондохи харилсаанай талаар ЦК-гай Политбюрогой, Советскэ правительствын хараа шугам, бодото ажал ябуулга КПСС-эй ЦК-гай Пленум бүрин һайшаана. Хитад орондо һүүлэй үедэ болоожо байһан үйлэ хэрэгүүд, КПК-гай ЦК-гай XI пленумэй шиидхэбэринүүд Мао Цзэ-дунай ба тэрэнэй бүлэглэлэй баримталдаг дээрэнхы хархис, Совет орондо харша политикань шэнэ, аюултай шатадаа ороод байна гэжэ гэршэлнэ. КПК-гай мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй уласхоорондын оршон соо бэслүүлдэг хараа бодол; социалис оронууд тушаа тэдэнэй баримталдаг политика; манай партида, совет арадта эсэргүү дайсан харша аашанууд ба уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй эб эе таһалха гэһэн ябуулганууд—эдэ бүгэдэ бултадаа марксизм-ленинизмтэй ямаршье холбоогүй юм. Иимэ политика, иимэ ябуулгануудынь социализмын, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй ба сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй аша туһада, хитад арадай өөһэдынь социалис түйлалтануудта хохидол ушаруулна, үнэндоо империализмда туһа хүргэнэ.

Хитадай Компартитай, Хитадай, Арадай Республикатай хани барисаатай, интернациональна һанал нэгэтэй байха гэдэг манай партиин хараа бодолой хэлбэришэгүй байһыень ЦК-гай Пленум лаблан мэдүүлнэ. Гэхэтэй хамта Хитадай мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг, Ленинэй һургаалда харша үзэл бодолнуудые, дээрэнхы хархис, националис хараа бодолые эрид шууд элишэлхэ, марксизм-ленинизмые, 1957, 1960 онуудай Москвадахи Зүблөөнүүдэй тодорхойлон хараалһан генеральна хараа шугамые хамгаалхын тула бүри шангаар тэмсэхэ шухала гэжэ Пленум онсолон тэмдэглээ. Манай парти, совет арад дэлхэйн термоядерна дайн сэрэгые сараха, Европодо, мүн бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал болон аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хараа шугамые бата шангаар, шууд сэхээр хамгаална.

Мүнөөнэй оршон байдалда марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын үнэн сэхэ үндэһэ һуури дээрэ бухы коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай нягта нэгэдэлэй түлөө тэмсэл онсо ехэ удха шанартай болонхой. Дэлхэй дээрэ мүнөө өөһэдынгөө зэргэнүүдтэ 50 миллион шахуу тэмсэлшэдые нэгэдүүлһэн 90 шахуу коммунис партинууд бии. Тэдэнэр бухы дэлхэй түбинүүд дээрэ шэн габьяатайгаар тэмсэжэ байнхай. Энэ хадаа түйлай ехэ хүсэн гээшэ. Хэрбээ тэдэнэр нягта жагсаалтайгаар тэмсээ гээшэ һаа, дэлхэйн ушар хэрэгүүдэй ябасада улам бүри ехэ нүлөөгөө эб найрамдалай, социализмын аша туһада үзүүлжэ шадаха юм.

Бухы дэлхэйн коммунистнуудай зэргэнүүдые саашадань нягтаар жагсаалга—империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө мүнөөдэрэй тэмсэлэй зүгһөөшье, мүн хүдэлмэришэн ангиин түүхын уг зорилгын түлөө, коммунизмын түлөө тэмсэлэй зүгһөөшье харахада, шухалын шухала зорилго болоно. Коммунис зэргэнүүдэй бата жагсаалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ манай парти эгээн ехэ анхаралаа хододоо хандуулдаг, саашадаашье хандуулжа байха.

Энэ хэрэгтэ уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй генеральна хараа шугамһаа уламжалан гарадаг бухы формо болон арга дүрэнүүдые хэрэглэхэ шухала гэжэ манай парти тоолоно. Аха дүү партинуудай хоорондохи харилсаануудые хоёр талынишье, мүн олон талынишье үндэһэ һуури дээрэ саашадань хүгжөөхөөр бэлэн байһан тухайгаа КПСС-эй ЦК нэгэнтэ бэшэ онсолон тэмдэглэдэг юм.

Коммунис хүдэлөөн өөрынгөө уг удхаар гүнзэгы интернациональна юм. «Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн мүнхэ уряалтай сүг хамта тэрэ мүндэлэн гараһан юм. Энэ хүдэлөөн болбол интернационализмын тугые бухы тэмсэлэй халуун дүлэн ба туршалганууд соогуур үргэн гаража, бухэдэлхэйн түүхэтэ илалтануудые түйлаа. Тиин мүнөөнэй эрхэ байдалда хоёр талын үндэһэ һуури дээрэ хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай уулзалгануудые, бэе бэедээ мэдээсэл хүргэлсэхэ ябадалые баримталхын хажуугаар шухала болоһон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула, дүй дүршэлөө халан абалсахын тула, бэс бэеынгээ һанамжанууд болон хараа бодолнуудтай танилсахын тула, нийтын уг зорилгонууд—эб найрамдал, демократи болон социализмын түлөө хамтынгаа тэмсэлые зүбшэлдэхын тула хэрэгтэй болоһон зэргээрнь коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай бүри үргэн зүблөөнүүдые үнгэргэхэ гэжэ 1957 ондо Москвадахи Зүблөөндэ хабаадагшадай хэһэн тобшолол гүнзэгы эшэ үндэһэтэй байна.

Энэ тобшолол мүнөөшье бухы хүсэндоо гээшэ. Бата жагсаалтай, ажал ябуулгынгаа талаар нэгэдэнги байхые эрмэлзэлгэ—мүнөө үеын коммунис хүдэлөөнэй эгээн онсо өөрсэ түхэл шэнжэнь мүн болоно. Энэ түхэл шэнжэ болбол КПСС-эй XXIII съезд дээрэ бухы хүсөөрөө тодорхойлон харуулагдаа. Һаяхан болоһон Болгариин Коммунис партиин, Венгриин хүдэлмэришэнэй социалис партиин съезднүүд дээрэ уласхоорондын шэнэ зүблөө зарлахын һайн эрхэ нүхэсэлнүүд бии болоожо байна гэжэ тэмдэглэгдээ һэн.

Мүнөө коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэдэй уласхоорондын шэнэ зүблөөнэй һайн эрхэ байдал байгуулагдажа байна гэһэн аха дүү марксистско-ленинскэ партинуудай һанамжые зүбшөөжэ байһанаа КПСС-эй ЦК-гай Пленум тодорхойлоо. Энэ зүблөөн болбол партинуудай хоорондохи зүбшэлдөөнүүдэй ашаар һайнаар бэлэдхэгдэхэ ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой, Советскэ правительствын эсэшэ сусашагүй ажал ябуулга, гүнзэгы эрдэм ухаанай үндэһөөр, шууд сэхэ ленинскэ ёһоор ажал хэрэгтээ хандалга болбол манай уласхоорондын политикада зүб шэглэл олгуулна, тэрэнэй эдэбхитэй, нүлөө ехэтэй байһыень тодорхойлно. Уласхоорондын хүдэлмэридэ манай партиин эгээн үргэн эдэбхитэд хабааданхай. Энэ ажал болбол бухы партиин, бухы совет арадай зүгһөө халуунаар дэмжэгдэнэ, зүбшөөгдэнэ.

Совет гүрэнэй диилдэшэгүй түгэс хүсэндэ түшэглэдэг хадаа Советскэ Союзай уласхоорондын политика нүлөө ехэтэй юм. Уласхоорондын асуудалнуудай хажуугаар КПСС-эй ЦК-гай Пленум ажахын хүгжэлтын шэнэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй 1967 оной Гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые гол түлэб һайшаагаа. Оронойнгоо экономическа болон сэрэгэй түгэс хүсые зохёон байгуулхы ажалаараа улам арьбадхахыень, партиин программаар, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдээр тодорхойлогдоһон коммунис байгуулалтын агуухэ түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхыень Советскэ Союзай бухы партийна организацинуудые, бухы ажалшадые Пленум уряалаа.

Манай Эхэ ороной ажахын амжалтанууд, тэрэнэй соёл культура болон наукые хүгжөөлгэ, олониитын ажаһуудалай хэмжээнэй дээшэлхэ ушар—эдэ бүгэдэ хадаа дэлхэй дээрэ манай ороной нүлөөгөө үзүүлхэ, нэрэ хүндын шухалын шухала зүйл юм. Гэхэтэй хамта манай ороной ажахын түгэс хүсэн болбол тэрэнэй бэеэ хамгаалха хүсэнэй эшэ үндэһэн мүн болодог. Манай алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүд гансашье манай арадай амгалан тайбан байхые бэшэ, мүн бүгэдэ нийтын эб найрамдал хамгаалгада жагсана, эдэ хүсэнүүдые бэхижүүлгэ — уласхоорондын аюулгүй байдалай хэрэгтэ Совет арадай оруулдаг шухала хубитань гээшэ.

Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэринүүд — уласхоорондын байдалай талаар манай партиин, гүрэнэй ажал ябуулгын дайшалхы Программа мүн. Тиихэ зуураа, соёл сурталай талааршье ехэ хүдэлмэриин программа мүн болоно. Пленумэй шиидхэбэринүүдэй зүйл бухэн, заабари бухэн бухы коммунистнуудта, бухы совет хүнүүдтэ хүргэгдэхэ зэргэтэй. Энээнтэй дашарамдуулан, теоретическэ фронтын хүдэлмэришэдэй үмэнэ ехэ зорилгонууд табигдана. Тэдэнэр дэлхэйн мүнөөнэй оршон байдалай, уласхоорондын политикын, хүдэлмэришэнэй, коммунис, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха уялгатай.

Совет орон Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе угтахань. Алдарта ойдо бэлэдхэхэ зуураа, совет орон өөрынгөө зохёон байгуулхы хүсэнүүдые арьбадхана, коммунис общество байгуулгада зорюулагдаһан өөрынгөө ажал ябуулгые улам бүри эдэбхижүүлнэ. Бидэнэр Ленинэй зааһан замаар, манай агуухэ хэрэгэй илалтада бата этигэмжэтэйгээр дабшанабди.

(«Правдын» 1966 оной декабриин 15-най түрүү бэшэг).

Хонидой олоороо хурьгалха саг дүтэлөө. Хурьга бүрин бүтэнөөр тудан абаха гээшэ хонишодой эгээл харюусалгатай үе! Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоздо Очир Линхожиев хониной фермые эрхилэгшээр ажалладаг. Бухы хонидойнь отарада үбһэ тэжээл бэлдэгдэжэ, буулгагданхай. Хашаа хорёонь заһабарилагдажа, һайса дулаалагданхай. Үбэлэй хүйтэнһөө айхаар бэшэ, хонишод хурьга абахаар түгэс бэлэн.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Партиин райкомуудһаа мэдээсэнэ

СЕКРЕТАРЬНАР ҺУРАНА

КПСС-эй Ахын райком партийна эхин организацинуудай секретарьнарай һуралсалда анхаралаа ехэ хандуулдаг байна. Тэдэнэй партийна хүтэлбэриин дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари шудалхын талада хирэ-хирэ болоод лэ райкомой дэргэдэ эмхидхэгдэжэ байдаг семинар ехэ туһа хүргэдэг. Тэндэ партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха һургаал, заабари үгтэдэг, секретарьнар өөһэдынгөө партийна организациин хүдэлмэрине яажа эмхидхэн ябуулдаг дүй дүршэл тухай һанал бодолоо халан абалсадаг.

Иимэ нэгэн ээлжээтэ семинар һая партиин райкомдо үнгэргэгдэбэ. Тэндэ партиин райкомой хүтэлбэрилхы тушаалтад нүхэд Нимаев, Шагдуров, Самбялов, Урбаев, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр Патархеев гэгшэд секретарьнарта лекци уншаба, элидхэл хэбэ. Энэ семинар шэнэ һунгагдаһан секретарьнарта аша туһатай һургаал болоожо үгэһэн байна.

В. ГАЛСАНОВ.

УДАРИДАГШАДАЙ СЕМИНАР

Октябрь, ноябрь һарануудта Хориин совхозуудай, эмхи зургаануудай, промышленна предприятинуудай партийна эхин организацинуудай тоосоото һунгалтын суглаанууд болоожо үнгэрбэ. Энэ үедэ партийна ударидагшадаар шэнэ нүхэд зарим тээгүүр һунгагдаһан байха юм.

Тоосоото үеын дүүрэн сасуу партиин райком парторганизацинуудай секретарьнарай саг үргэлжын һуралсал һэргээн үргэлжэлхэ гэжэ шиидхээд, түрүүшынгээ семинар һая үнгэргэбэ.

Эндэ 70 гаран хүн суглараа.

Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай элидхэл аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Сангадиев хэбэ. Партийно-эмхидхэлэй, соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудалнуудаар КПСС-эй райкомой таһагуудые даагшад мэдээсэлнүүдые хэһэн байха юм. Семинарай эсэстэ уласхоорондын байдал тухай лекци семинарта хабаадагшад шагнаба. Тэрэниие КПСС-эй райкомой инструктор нүхэр Романов уншаа.

Ж. БАДМАЕВ.

ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

БАГДАРИН. Эндэ КПСС-эй Баунтын райкомой V пленум болобо. «Тоосоото һунгалтын суглаануудай дүнгүүд ба партийна организацинуудай партийно-эмхидхэлэй, соёл сурталай хүдэлмэриие һайжаруулха жэшээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаба. Тус асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Г. И. Воронин элидхэл хэһэн байна.

Элидхэл тушаа 11 хүн үгэ хэлэбэ.

Олонхи парторганизацинууд парти доторой хүдэлмэриие нилээд һайжаруулаа, тиигэжэ тэдэнэй ударидахы, нүлөөлхы үүргэнь дээшэлнэ. Тэрэнһээ үндэһэлэн, үйлэдбэриин хэрэг урагшатай, экономическа үрэ дүнгынь һайжарна. Гэхэтэй хамта тоосоото-һунгалтын үедэ элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые зайсуулха асуудалнуудта пленум онсо анхарба.

ОРОЛДОСЫН ХҮСӨӨР

Хүдэлмэрэз зогсоонгүйгөөр, оньһото түхеэрэлгэнүүдые шэнэ гуримаар тодхожо, консервын баанхануудые бүтээлгэдэ гагнуурийн шэнэ арга хэрэглэдэг болохо гэһэн тон харюусалгатай зорилго цехэй үмэнэ табигдаба. Энэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэг хүнгэн бэшэ байгаа. Юуб гэхэдэ, урдань консервын баанхануудые бүтээлгэдэ электролитнэ гагнуури огто хэрэглэгдэдэггүй байһан. Энэ талаар дүй дүршэлтэй предприятинууд орон доторнойшье үсөөн бэлэй.

— Туһалагшад шамда заатагүй хэрэгтэй. Ямар нүхэдые дурадхан эрихэ байнаш?—гээд заводой директор консервын баанхануудые хэдэг цехэй начальник Галина Семченко гэгшэһээ асууба. Табигдаһан шухала зорилгые бэелүүлгэдэ илангаяа зоримгой, техническэ бэлэдхэл һайнтай хүнүүдэй хэрэгтэй байһание Галина гүнзэгыгөөр мэдэрбэ.

Теэд хэд нүхэдые туһалагшад болгожо абалтай гээшэб? Галина Михайловна түр зуура бодолгото болобо. Хэдэн минутын үнгэрһэнэй удаа тэрэ уралан нарижуулгын хэрэгтэ шадамар байһанаа харуулһан хэдэн нүхэдэй нэрэ дурдаба.

— Иван Копылов, Ростислав Кузьмин, Анатолий Усатенко, Василий Карпов дүрбэниие гэхэ байнаб.

Заводой директор, партийна эхин организациин секретарь, профсоюзай заводской комитедэй түрүүлэгшэ гурбан Галинын мэдүүлгые баран зүбшөөн һайшааба. Юуб гэхэдэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, консервын баанхануудые шэнэ технологиин гуримаар бүтээн гаргаха хэрэг харюусалгатай. Мүн Галина Михайловна эдэ нүхэдые алишье талаһаа һайса мэдэхэ. Олон жэлэй туршада тэдэнэртэй сүг ажаллаһан байба. Эдэ нүхэдые һайшаан дурдамаар баримта гэршэнүүд үсөөн бэшэ.

Хэдэн жэлэй саада тээ Иван Петрович Копылов ямаршье хэмжээнэй баанхануудые бүтээн гаргажа шадаха түхеэрэлгые Павел Куликов, Василий Нетесов гэгшэдтэй хамта хабсаргажа, ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлһэн байна.

Консервын баанхануудые бүтээлгын үедэ түмэрэй үлөөдэһэн ехээр гаража, миин хаягдашадаг байһан. Энэ дутагдалые усадхаха зорилгоор уралан нарижуулагшад нилээд оролдобошье, амжалта түйлажа шададаггүй бэлэй. Имагтал Галина Семченко, Василий Нетесов болон бусадай шухаг хэрэгтэй тусхай түхеэрэлгэнүүдые тодхоһоной ашаар баанхануудай түмэр зүһэлгын технологи үндэһөөрөө хубилжа, түмэрэй үлөөдэһэн миин хаягдахаа болиһон. Тэрэ үлөөдэһэнһөө ундата уһанай шэлнүүдэй таглаадаһан хэгдэдэг болоо бэлэй.

Электролитна аргаар гагнагдаһан консервын баанханууд абаһаар ашаглагдахаар бэшэ байба. Дутагдалнууд олон ушарба. Тэдэниие усадхахын тула табан ханинар үдэр, һүнигүй ухаагаа хурсадхан ажаллажа, хүсэһэндөө хүрэбэ. Шэнэ технологиин гуримаар консервын баанхануудые бүтээхэ хэрэг хараалагдаһан болзор соогоо шиидхэгдэжэ, комбинадайхидай зүгһөө халуун һайшаалда хүртэбэ.

Иигэжэ консервын заводой уралан нарижуулагшад шэнэ технологиие үйлэдбэридэ шударгы бэрхээр нэбтэрүүлэн, Совет засагай 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ ажалай эрхим амжалтануудые түйлажа байнхай. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын 11 һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэжэ, 228 мянган баанха консервэ даабариһаа гадуур үйлэдбэрилэгдэн гаргагданхай. Энэ амжалта түйлаха хэрэгтэ заводой уралан нарижуулагшадай оруулһан ёһото хубита арсашагүй.

Г. ХАРЧЕНКО.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ПОТИ. Океанда загаһа барилгын Грузиин управлени эмхидхэгдэһээр оройдоо гурбан жэл болоожо байна. Тиигэбэшье, тэрэнэй суднанууд Индиин океанда загаһа барина. Һаяхан Болгариин судна барилгашад загаһа барилгын ёһотой мастерской грузиинхидта бэлэг болгон бариба. Энэ мастерской загаһа барилгын суднануудые ябуу дундань заһабарилжа байха юм.

МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Эндэ арадай ажахын алишье һалбарида шэнэ техникын хүсэн хэрэглэгдэнэ. Мүн ашагта малтамал бэдэрэлгэдэ техникэ үргэнөөр хэрэглэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монголой газар нүхэлэгшэд Хуб Хүбсэгэлэй аймагта.

ТАСС-ай фото.

ҺОНИН ДАА

Һаяхана Улаан-Үдын барилгашадай клуб соо «Барилгын шэнэ һонинууд» гэһэн темээр хөөрэлдөөн үнгэргэгдэбэ. Научно-техническэ мэдээсэл ба пропагандын Буряадай байшан, республикын барилгын управлени, барилгын индустриин НТО энэ хөөрэлдөө эмхидхэбэ.

Ажалаа эрдэм ухаанай ёһоор эмхидхэхэ, барилгада перлит комплексноор хэрэглэхэ арга боломжонуудта энэ хөөрэлдөөн зорюулагдаба. Барилгын управлениин үйлэдбэриин таһагай начальник Н. И. Гаврилюк, гэр барилгын комбинадай үйлэдбэриин таһагай начальник А. С. Шумилин гэгшэд дурсагдаһан асуудалнуудые һонирхолтойгоор тайлбарилба. Техникын байшангай библиотекэдэ практика гаража байһан Зүүн-Сибириин соёлой институдэй 3-дахи курсын студентка Римма Модогоева барилга тухай литературын шэнэ һонин тушаа суглаагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Хөөрэлдөөндэ хабаадалсагшад элидхэлшэдые халуунаар амаршалжа, саашадаа научно-техническэ иимэрхүү хэмжээ-ябуулгын олошорхые хүсэбэ.

Хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ мүнөө үеын барилгын техникэ тухай фильмүүд харуулагдаһан байна.

Г. ГАРМАЕВ.

ТАБИДАХИ ОЙН БАЯРАЙ ЖЭЛ

АЛАС-ДУРНА зүгэй ажалшад Совет засагай табидахи жэлые орон дотороо хэнhээшье түрүүлэн эхилбэ. ТАСС-ай Алас-Дурнын таhаг партиин Камчаткын, Сахалинай, Магаданай, Амарай обкомуудай секретарьнарта, Примориин, Хабаровска хизаарнуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэртэ хандажа, Агуу Октябриин табидахи ойдо зорюулагдаhан ажалай мүрысөөнэй ямараар эхилhэн тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйба.

Примориин хизаарай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ М. М. КУЗНЕЦОВ:

— Совет засагай табидахи жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ хизаарай промышленна предприятинууд хэдэн арбаад миллион түхэригэй продукци гаргаа. Энэ хугасаада 225 мянган тонно шулуу нүүрhэн абтаhан, 70 мянган түхэригэй мебель, 132 пианино гаргагдаhан, 640 мянган түхэригэй хубсаhан оёгдоhон, бусад эдлэл хэрэгсэлнүүд бүтээгдэhэн байна.

«Дальрыбын» предприятинууд 200-аад мянган центнер загаhа барижа, 3 миллион гаран баанха консервэ гаргаа.

Хизаарта 1100 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа.

Ойн жэлдэ промышленна үйлэдбэрилгэ 8 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Холодильник бүтээдэг цех, Павловска шулуу нүүрhэнэй уурхай 1967 ондо ашаглагдаха, 880 километр газарта зайн галай утаhан татагдаха, 2 леспромхоз, хирпиисын завод ба бусад промышленна предприятинууд ажаллажа эхилхэ.

Хабаровска хизаарай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. К. ЧЕРНЫЙ:

— «Энергомаш» заводой коллектив hая гаргажа эхилhэн электропасосуудаа Ураалай, Сибириин, Дунда Азиин предприятинуудта эльгээбэ. «Дальэнергомонтаж» нэгэдэлэй хабаровска участогайхид Хабаровска ТЭЦ дээрэ теплофикациин орёо нарин турбина хабсарган, Совет засагай табидахи жэлые тэмдэглээ. Тиимэ турбинанууд Алас-Дурнын нэгэшье станцида мүнөөдөо үгы юм.

Хабаровска хизаарай Амурск хотодо целлюлозо-картоной комбинадай түрүүшын ээлжээн ойн жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха. Комсомольск-на-Амуре хотын «Амурсталь» гэдэг металлургическа заводто булад таhалгаряагүй шудхаха түхеэрэлгэ Алас-Дурна зүгтэ анха түрүүнээ хүдэлжэ эхилхэ. Комсомольск хотын нефть буйлуулдаг заводто коксово түхеэрэлгэнүүдые тодхохо хүдэлмэри дүүргэгдэхэ. Оха-Комсомольскдохи нефтиин соргын хоёрдохи ээлжээнэй барилга ашаглалгада үгтэхэ.

Доторойнгоо хэрэглэмжые барилгын модоор хангахын, хилын саана худалдахын тула, мүн целлюлозо-картоной комбинадые түүхэй эдээр хангахын тула Пивань-Совет Гавань гэдэг түмэр замые зубшуулан 4 шэнэ леспромхоз байгуулагдаха.

1967 ондо шэнэ почтамт, Алас-Дурна хизаартахи эгээн түрүүшын физическэ культурын институт, городой эгээн ехэ, 200 наймаашанай хүдэлмэрилхэ универмаг, совет худалдаа наймаанай техникум Хабаровскда хүдэлжэ эхилхэ. Биробиджанда хүнгэн промышленностиин техникум тогтохо. Хойто жэлэй сентябриин 1-дэ шэнээр нээгдэhэн hургуулиин классуудта 7.500 hурагшад ном үзэжэ эхилхэ юм.

Солнечно, Амурск, Екатерино-Никольск, Ленинск, Красицк, Степной болон бусад хүдэлмэришэдэй тосхонуудта шэнэ клуб, соёлой байшангууд нээгдэхэ.

Партиин Камчаткын обкомой секретарь М. А. ОРЛОВ:

— Совет засагай 50-дахи жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ манай Камчаткада hайн hайхан үйлэ хэрэгүүд бүтээгдээ. Загаhашадай олон коллектив, зуугаад цех, бригада жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй. Тинхэдэ «Космонавт Леонов» гэдэг сейнерэй экипаж загаhа бариха жэлэйнгээ түсэбые хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ. Тэдэнэр 56 мянган центнер загаhа барижа, орон соогоо эрхимлээ.

Манай Камчаткада барилгын хүдэлмэри айхабтар үргэнөөр ябуулагдана. Алдарта ойн хүндэлэлдэ 200 мянган дүрбэлжэн метр талмайта байрын гэр, 10 клуб ба кинотеатр, уhанда умбаха бассейн, загаhашадай соёлой байшан болон бусад олон барилганууд бодохо.

КПСС-эй Сахалинай обкомой секретарь В. П. ГУБАНОВ:

— Сахалинай областиин, Курильска аралнуудай ажалшад табан жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлэй программые болзорhоо урид дүүргэхын тула хамаг хүсэеэ элсүүлжэ байнхай. Эхэ орондоо элбэг ехэ шулуу нүүрhэ, нефть, газ үгэнэ, барилгын модо бэлдэнэ, ангай арhа тушаана, загаhа барина. Олтирогоймпай бүхы талмай дээрэ барилгын хүдэлмэри эршэ ехэтэйгээр ябуулагдана. Совет засагай табидахи жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ Урда-Сахалинай ГРЭС-эй хоёрдохи блогые хабсаргажа дүүргээ. 1500 тонно юумэ багтааха асари ехэ холодильнигай, макарон-кондитерска комбинадай түрүүшын ээлжээнэй барилга дүүргэгдэжэ байна. Областиин түб хотодо пионернүүдэй ордон нээгдэхэ дүтэлэнхэй.

Урда-Сахалинскhаа далайн эрьедэхи Холмск гэдэг хото хүрэтэр хүсэ ехэтэ зайн гал дамжуулхын тула мантан тулгануудые бодхоожо эхилээ. Тинхэдэ телевизионно дамжуулгануудые «Молни» гэдэг хэмэл одоор дамжуулан барижа абаха түхеэрэлгэ баригдана.

Сахалинай, Курильска аралнуудай ажалшад Совет засагай ойн жэлдэ ехэ юумэ хэхэ, бүтээхэ зорилготой. Илангаяа ехэ барилгын хүдэлмэри хэгдэхэ.

КПСС-эй Магаданай обкомой секретарь П. Я. АФАНАСЬЕВ:

— Агуу Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөн үдэр бүри шэнэ илалта асарна. «Валькумей» уурхай болзорhоо hара хахад урид сайр үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Магаданай областиин алтанай уурхайнхид алта угааха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй. Берелехскэ экспедициин геологууд промышленна удха шанартай алтанай хоёр шэнэ хэбтэшэ олоhон байна. Ногоон Хушуунай, Билибинэй автобазанууд Чукоткоhоо горнягуудта ашаа зөөхэдөө, түсэбэйнгөө дээдэ тээ 1000 тонно эдлэл хэрэгсэл болон эдеэ хоолой зүйл абаашажа үгөө.

Ойн жэлдэ Билибинэй атомна электростанциин барилга эршэ ехэтэйгээр хэгдэхэ юм. Мүн Москвагай телевизионно дамжуулгануудые «Молни» гэдэг хэлхеэ холбооной хэмэл одоор дамжуулан барижа абаха станци Магаданда тодхогдохо.

Ерэхэ жэл Аркагалинска, Берингговскэ шахтоуправленинүүдтэ шулуу нүүрhэнэй хоёр уурхай хүдэлмэрилжэ эхилхэ. Магаданда мяханай комбинат, колбасагай фабрика бэлэн болохо, зуугаад мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаха.

Партиин Амарай обкомой секретарь С. С. АВРАМЕНКО:

— Агууехэ Октябриин 49 жэлэй ойн hайндэрэй hүүлээр Райчихинай шулуу нүүрhэнэй уурхайнхид 58 мянган тонно шулуу нүүрhэ малтажа, хэрэглэгшэдтэнь эльгээгээ. Москвитинай совхозой малшад саг болзорhоо урид жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, түсэбhөө гадуур мянган центнер hү гүрэндэ худалдаhан байна. «Каболло» приискын алта угаагшад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Белогорско мяха-консервын комбинадай коллектив жэлэйнгээ түсэб үни дүүргээд, 1967 оной тоосоондо оруулан, 500 мянган түхэригэй консервэ гаргаа. Тус коллектив шэнэ жэл болотор миллион 500 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйл гаргаха гэжэ шиидэнхэй.

Ойн баярай жэлдэ ехэхэн барилга бодохо юм. Зейн гидроэлектростанциин 2 мянган хүдэлмэришэдэй коллектив гол барилгаяа бодхоохоор бэлдэнэ. Благовещенскын оёдолой фабрика hаяар хүдэлмэрилжэ эхилхэ. Жэлдээ 24 миллион баанха консервэ гаргаха Белогорско огородой эдеэ консервэлдэг завод ашаглалгада орохо.

Областиин ажалшад 300 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын hайн гэрнүүдые абаха. Энэмнай 1964 ондо баригдаhанhаа хоёр дахин олон.

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

Американ империализм хүндэ хүгэмтэ муухай ябуулга дахяад... Ханой — бүрин эрхэтэ социалис гүрэн болохо Вьетнамай Демократическа Республикын ниислэл бодогдоо. Ханойн Улаан мүрэнние шаhан байрын кварталнуудые США-гай агаарай-сэрэгэй хүсэнүү самолёдууд декабриин 13-да бомбоо. Вьетнамай ниислэлэй хүн олонтой районуудые американ самолёдууд декабриин 14-дэ дахяад бодоhон байна. Байрын гэрнүүд даргагдаа, амгалан hууhан зоной дахаа алуулhан, шархатаhан хүд бии.

Вьетнам арадта эсэргүү ээрхэг түрхэй дайн байлдаае бүри үргэд шангадхаха зуураа, американ сэргэйхид hүүлэй үедэ Америкын 7-и флодой корабльнуудые Хойто Вьетнамай эрьеые зубшуулан сугална, суднануудта добтолхо, Хойд Вьетнамай эрье шадар байhан ...лгануудые буудаха эрхэ американ далайн дээрмэшэдтэ олгогдонхой. Эдэ шэнэ гэмтэ ябуулганууд уласхоорондын оршон байдалые улам бү... шадархуу шанга болгоно.

Эзэмдэхын, вьетнам арадай эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые ...хын тулада американ сэрэгүүд Вьетнамай газар дээрэ ерэhэн байха. Вьетнам арадта эсэргүүгээр США-гай хэжэ байhан дайн байлдаан американ империализмын ээрхэг түримхэй политикын эгээн лэ бузар муухай үзэгдэл, уласхоорондын гуримые, хүнэй абари заншалай болон энэрхы сэдьхэлэй бүгэдэндэ хэрэгдэhэн хэм хэмжээе хэрэгсээгүй ябадал болоно гээшэ. Эдэ гэмтэ муухай ябуулгануудай түлөө уласхоорондын тон хүндэ хүшэр харюусага тохогдохо болоно. Эдэ аашануудые үнэн сэхэ нэгэшье хүн шоо ...нгүй гаража шадахагүй.

США-гай политикые тодорхойлдог хүнүүд үнэн зүб бодол баримталдаг байгаа гээшэ hаа эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдал тээшэ эрэлхэг зоригто вьетнам арадай эрмэлзэлгые нугалха ябадалдань американ сэрэгэйхидтэ юуншье туhалжа шадахагүй гэжэ үни хада ойлгожо шадаха ёhотой байгаал даа. Эхэ ороноо хамгаалхын түлөө жагсап бодоhон Вьетнамай Демократическа Республикын арад, алдарта зэбсэгтэ хүсэнүүд американ авиациин добтолгонуудта шанга харюу үгэнэ. Урда Вьетнамай патриодууд интервентнүүдтэ шууд шанга сохилтонуудые хэдэг.

Эб найрамдалые хүндэлдэг бүхы хүнүүд, үнэн зүб хэрэгэй түлөө, арадуудай эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэгшэд вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлые хүсэтэ ехээр дэмжэдэг. Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүүгээр США-гай хэhэн шэнэ ээрхэг түримхэй ябуулгые Советскэ правительство, бүхы совет арад эрид шууд буруушаана. Өөрынгөө интернациональна уялгада үнэн сэхэ байдаг Советскэ Союз аха дүү социалис гүрэндэ — Вьетнамай Демократическа Республикада шууд сэхээр талархана. Американ империализмын гэмтэ муухай ээрхэг ябуулгада эсэргүүсэн, Вьетнам арадай хэжэ байhан баатарлиг тэмсэлые Советскэ Союз али болохоор дэмжэдэг байгаа, саашадаашье дэмжэхэ.

Вьетнамдахи дайн байлдаае саашадань үргэдхэжэ байhан США-гай правительство энэ оной июлиин эхеэр Бухарестдэ болоhон зүблөөн дээрэ социалис гүрэнүүдэй хэhэн уридшалан hануулгануудые мартаха ёhогүй. США ээрхэг түримхэй ябуулгые болюулха ёhотой. Вьетнамда хамаатай асуудалнуудые гансахан лэ вьетнам арад шиидхэхэ эрхэтэй гээшэ.

Слёдто хабаадагшадые пионернүүд амаршалжа байна.

АЖАҺУУДАЛАЙ ХАНГАЛГАДА ЗАЛУУШУУЛ ХАБААДЫТ!

Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг түрүү залуушуулай слёт Улаан-Үдэ хотодо hаяхан болобо. Эндэ аймаг бүхэндөө алдаршаhан наймаалагшад, «алтан» гарта дархашуул, сабхишад, амтан хоол буйлуулдаг тогоошод — олон янзын ажал хүдэлмэри бүтээдэг айдар солгёон залуушуул сугларба...Ород драмын театрай зал соо — бултадаа залуушуул! Бултанай үбсүүн дээрэ улаахан сэсэгүүд шагтагалаатай. Бултанай нюур шарай дээрэ эдир залуугай баяр, эршэ зоригой эгэршэгүй туяа! Эдэнэр лэ ажаhуудалай эрилтэ хангаха хэрэгтэ залуушуулай эршэ зориг хандуулха тухай ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй уряада хамагай түрүүндэ хабатай hайхан абьяас үүсхэлээр харюусаhан байна бшуу

Элидхэлшэ — ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Жукова Г. К.**

— Совет орон дотор ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжые улам hайнаар хангахын тула хамаг юумэн хэгдэнэ, ажаhуудалай предприятинууд олоор баригдана, оньhожоруулагдана, — гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.— Табан жэл соо ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха хүдэлмэри хото газарта 2,5 дахин, хүдөө нютагуудта 3 дахин ехээр хэгдэхэ юм. Иигэхэдээ хүн зомнай улам хангагданги hайнаар ажаhууха болоно.

Республика дотор худалдаа наймаа эрхилхэ, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй гурбанайнь нэгэ хуби — залуушуул. Харгы зам, хэлхеэ холбоон дээрэ — олонхидынь залуушуул. Энэ табан жэл соо эндэ залуушуул бүри олошорхо.

Эдир залуу наймаалагшад, официантнууд, тогоошод алишье ажал дээрэ хүдэлжэ байгшадhаа дутуугүйгөөр хаба шадалаа харуулна, улад зоной урма зориг бадаруулна.

Залуушуул 400 янза түхэлэй хүдэлмэри бүтээнэ.

Тиигээд элидхэлшэ түрүү предприяти болон тэндэ шалгарhан залуушуулые баяр омогорхолтойгоор дурдан тоолоно. Оёдолой «Труд» фабрикын залуушуул алдар суутай. Хяагтын хэлхеэ холбооной узелай хэблэл тараагша Елена Гармаева онсо шалгарна. Энэ басаган совхоздо ошожо, ойро зуура хүдэлхэдөө, 150 хурьгадые hайнаар харууhалаа. Баhа Мостовкын почтальон — комсомолой гэшүүн нүхэр Лузина магтаалтай.

Бусадшье түрүү залуушуулай дүй дүршэл тухай элидхэлшэ онсо тогтожо хөөрэhэнэй удаа, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ үшөөл дутамагаар хангагдана, энэ хэрэгтэ залуушуул үшөөл үсөөнөөр хабаадуулагдана гэбэ.

Мүн комсомолдо ороодүйшүүлэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hулаар ябуулагдана. Столовонуудай трестын худалдаа наймаанай, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха министерствэнүүдэй предприятинуудтахи комсомолой эмхинүүдтэ партийна эхин организацинуудай зүгhөө туhаламжа багаар үзүүлэгдэнэ, комсомол-залуушуулай коллективүүд тон үсөөнөөр эмхидхэгдэнэ гэжэ шүүмжэлбэ.

Саашадаа комсомолой эмхи бүхэнэй ямар үүргэ дүүргэжэ байhан тушаа hонирхохо, тэдэндэ бодото туhа хүргэхэ, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, оёдолой гү, бусадшье иимэрхүү ажалда үүсхэл эдэбхитэй, шадамар бэрхэ залуушуулые томилон эльгээхэ тухай тогтобо.

Элидхэлэй hүүлээр нютаг нютагай түлөөлэгшэд — залуушуул ендэр дээрэ гараба.

Эгээ түрүүшын оратор, жолоошон нүхэр **Лянский** (таксомоторно станци):

— Жолоошодой дунда комсомолшууд, залуушуул олон бэшэ. Тиигэбэшье коммунис ажалай ударнигуудай хахадhаа олонхинь — залуушуул. Назаров, Ерофеев, Ефимов болон бусад hайнаар хүдэлнэд. Теэд заримамнай — үнгэрхэдөө наhатайшуулнай болохогүй ябадал гаргажа, дүтын хараанай газарта хүниие шэрэхэсэ арсажа, «гутана». Иимэрхүү ябадалтай тэмсэжэ байнхайбди. Комсомолоймнай прожектор архиншад лодырьнуудые элирүүлэлсэнэ, — гэбэ.

Столово, ресторануудай трестын комсомолой эхин организациин секретарь нүхэр **Беляева:**

— Ударидалга, эмхидхэл hайнтай hаа,залуушуул юушье бүтээхэ... Комсомолоймнай прожектор ехэ шүүмжэлэл гаргадаг. Гэбэшье трестын албан тушаалтад бидэнээ ехэ хэрэгсээнэгүй. Үнгэрхэдөө комсомолой организациин саарhа хэрэгсэлнүүдээ хадагалха шкаф үни удаан саг соо үгэжэ үгөөгүй hэн. «Ноёднай» гансал финансова түсэб тухай бододог.

Тогоошон мэргэжэлээрээ омогорхонобди. Хүн зондоо шанар hайнтай, амтан хоол дурадхажа шадахал байхабди. Ажалдаа комсомол ёhоор хандахабди!

Бортмеханик нүхэр **Хандаев** (Улаан-Үдын аэропорт) үгэ абахадаа, ниидэхэ мэргэжэлээ залуушуул илангаяа эсэхэ сусахые мэдэнгүй шудална. Бүри холын зайда ниидэжэ эхилхэмнай, бүри hайнаар хүн зоноо хангахабди гэбэ.

Кабанскын ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай оёдолшон нүхэр **Глушко** ажал хүдэлмэри тухайдаа иигэжэ мэдээсэбэ:

— Комбинаднай hара бүриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэдэг. Комсомолой хэдэн бүлэгүүдтэйбди. Эдэмнай хоорондоо мүрысэдэг. Политкружогто hуралсанабди. Бултааран газетэ захин абанабди. «Комсомолоймнай прожектор» hайнаар хүдэлнэ, «харанхы булам газарнуудые» гэрэлтүүлжэ, дутуу дундануудые элирүүлнэ... Аймагаймнай залуушуул гоёор, мүнөөнэйхеэр хубсалха дуратай. Энэ дура хүсэлынь хангахын хойноhоо бүхы шадалаараа оролдохобди, — гэжэ нэрьемэ альга ташалган доро мэдүүлбэ.

Бэшүүрэй аймагай райпотребобществоhоо нүхэр **Зенина:**

— Столоводо хүдэлнэб. Олонхиднай — залуушуул. Эдеэ хоолоо шанартайгаар, амтатай hайнаар бэлдэнэбди, столово доторoo арюун сэбэр байлганабди. Хүн зондо урин зохидоор ханданабди. Бултааран сугларжа, хайшан гээд ажалаа hайжаруулха тухайдаа үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэдэг, дүй дүршэлөө андалдадаг, нюур нюрга харангүй, эшэн гайхангүй, сэхэ руунь шүүмжэлэл гаргадаг байнабди... Уран hайханай бүлгэмтэйбди. Энэмнай нэрэ зүүхын түлөө бэшэ юм. Воскресник эмхидхэнэбди. Олоhон мүнгөө Вьетнам эльгээхэмнай, — гэбэ.

Главпочтамтын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Румянцева**, Брянска ОРС-hоо нүхэр **Андронова** гэгшэд үгэ хэлээ. Мүн республикын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо нүхэр **Дашабалов**, Буркоопсоюзhаа нүхэр **Скворцов**, автоуправлениин начальник нүхэр **Ануев** болон бусад туд туд hалбариингаа ажал хэрэгүүд тухай дэлгэрэнгыгээр мэдээсэжэ, ажаhуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха хэрэгтэ залуушуулай угаа ехэ үүргэтэй байhан тухай онсолон тэмдэглэбэд.

Слёдто хабаадагшад ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха эмхинүүдтэ хүдэлжэ байhан бүхы залуушуулда хандаhан хандалга ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаба.

Р. ЦЫБИКОВ.

Залуушуулей слёдто хабаадагшад забhарлалгын үедэ. Э. ЛАПИНАЙ фото.

ХИЛЫН САДАНАҺАА

Советскэ правительствын мэдүүлгэ ООН-до тараагдаа

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 16. (ТАСС). СССР-hээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэлгэ эмхи Вьетнамай Демократическа Республикын ниислэл хото — Ханойе американска авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоhон тушаа Советскэ правительствын мэдүүлгые ООН-до тарааба.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 16. (ТАСС). Кипртэ амгалан байдал сахихын тула ООН-ой сэрэгүүдэй байха болзорые үшөө 6 hараар — 1967 оной июниин 26 хүрэтэр hунгааха гэжэ Аюулгүйн Совет шиидбэ.

Л. ДЖОНСОНОЙ *мэдүүлгэ*

ВАШИНГТОН, декабриин 16. (ТАСС). «Вьетнамдахи дайн хэр даан үргэлжэлхэб гэжэ хэншье хэлжэ шадахагүй. Ойрын hарануудаа хүндэхэн лэ байха. Хохидол ихээр орохо, тэсэбэри гаргаха эрилтэ табихань лабтай», — гэжэ США-гай президент Л. Джонсон үсэгэлдэр мэдүүлбэ.

Һургуулинуудта сэрэгэй алба хаагшад заадаг болохонь

ПЕКИН, (ТАСС). «Һурагшадта сэрэгэй хэрэг заахын, соёл болборол дамжуулхын тула» Хитадай дунда hургуулинуудта сэрэгэй 100 мянган алба хаагшад эльгээгдэхэнь. Пекинэй хунвэйбиннүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КНР-эй госсоведэй премьер Чжоу Энь-лай мэдээсээ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 16. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай политическэ комитедтэ хабаадажа байгаа Советскэ Союзай делегаци ООН-ой Уставай гол ёhо гуримуудые эбдэхэ гэпэн hэдэлгэhээ hэргылүүлбэ. Амгалан байдал сахихын тула хэгдэхэ ООН-ой ябуулганууд тухай асуудал хараха даабаритай 33 гүрэнэй комитедтэ дурадхагдаhан hанамжые энэ комитет зүбшэжэ байнхай.

ООН-ой нэрэhээ зэбсэгтэ хүсэ хэрэглэхэ ябуулга хэхэ тухай шиидхэбэри гаргаха үедөө, Аюулгүйн Соведэй hанал нэгэтэй байлгын гол ёhо эбдэхые эрмэлзэн, США-гай делегаци өөрын дурадхалнуудые оруулhан, Канадын ба Ирландиин проектнүүдые дэмжэhэн байна. Энэнь тиимэ ябуулга мүнгөөр хангаха, бэелүүлхэ талаар Аюулгүйн Соведэй эрхэ түлөөлэлгые Генеральна Ассамблейдэ үгэхэ зорилготой.

Уставта зүришэhэн иимэ hанамжа дурадхалнуудай Генеральна Ассамблейгээр абтаадшье байгаа hаань, Советскэ Союз мэдэрхэгүй, мүн тиимэ hанамжалгануудаар өөрыгөө уялгалагдаhанда огто тоолохогүй гэжэ П. Д. Морозов онсолон тэмдэглэбэ. Түүхэhээ харахада, энэ мэтын хуули буса шиидхэбэринүүдhээ ямаршье үрэ гарадаггүй байна. Ехэдээл hаа, хoohон шашалдаан болоод hалаха. Үгышье hаа — ООН-ой хэдэн үзэhэн зорюутын зүришэлдөө үүдхэхэ байха.

США-гай дурадхалнуудые, тэрэшэлэн Ирландиин ба Канадын проектнүүдые СССР буруушаажа дуугаа үгэхэ гэжэ совет түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

ОАР-ай, Индиин ба Югославиин проектые алишье талада таараха шиидхэбэри болгон абаха гэhэн hанамжые П. Д. Морозов дэмжэбэ. 33-най комитет амгалан байдал сахихын тула хэгдэхэ ябуулганууд тухай асуудал бүхы талаарнь хаража үзэхые дурадхаха, тиигээд өөрынгөө хүдэлмэри тухай элидхэлые 1967 оной июлиин 1 хүрэтэр ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXII сессидэ хүргэхэ ёhотой гэжэ тэрэ проект дотор дурадхагдана.

Пекиндэ митинг болобо

ПЕКИН, (ТАСС). Пекинэй түбтэхи «Гунжэнь» гэжэ стадион дээрэ декабриин 12-то ехэ митинг болобо. Пекинэй «Хунвэйбин» гэжэ газетын мэдээсэhэнэй ёhоор энэнь «түрүүлэгшэ Маое хамгаалха шахаа тангаригай» митинг, КПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Пын Чжэньдэ, КНР-эй соёлой министр, КПК-гай ЦК-гай пропагандын таhагые даагша байhан Лу Дин-идэ, Хитадай арадай-сүлөөрэлгын армиин генеральна штабай начальник, КПК-гай ЦК-гай секретарь Ло Жуй-пиндэ, КПК-гай ЦК-гай секретариадай гэшүүндэ кандидат Ян Шан-куньда эсэргүү «тэмсэлэй» митинг болоно. Дурсагдаhан хүнүүдые «революцида эсэргүү ревизионис бүлэг» гэжэ мүнөө хунвэйбинүүдэй хэблэл нэрлэнэ.

Урда мэтээр сэрэгэйхидэй хамгаалга доро байдаг хунвэйбинүүдэй түлөөлэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зууралаа, «Пынь Чжэньдэ, Лу Дин-идэ, Ян Шан-кунь ба бусад ревизионистнуудта эсэргүү тэмсэл, мүн тэдэниие «элиншэлэн сохилго» «түрүүлэгшэ Маогой революционно хараа шугамые асари ехэ илалта» болоно гэжэ мэдүүлбэ.

КПК-гай Пекинэй горкомой хоёрдохи секретарь У Дэ митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, тэндэ хунвэйбинүүдэй хэлэhые «эрид дэмжээд», тэдэнэй «революционно ябуулгануудта» үндэр сэгнэлтэ үгөө гэжэ тус газетэ мэдээсэбэ.

Газетын бэшэhэнэй ёhоор, Хитадай элдэб районуудhаа Пекин ерэhэн хунвэйбинүүд энэ митингдэ мүн лэ хабаадаа, тиигээд «түрүүлэгшэ Маодо эсэргүүсэгшэдые бүто сохихо» уряа гаргаад, митингнь дүүрээ гэнэ.

Американска 10 самолёт унагаагдаа

ХАНОЙ, декабриин 15. (ТАСС). Тодорхойлогдоhон мэдээнэй ёhоор, үсэгэлдэр Вьетнамай Демократическа Республикын территори дээрэ американска 10 самолёт унагаагдаhан байгаа гэжэ ВИА агентство мэдээсэбэ. Тэдэнэй наймааниинь — Ханой дээрэ, хоёрынь — Нинь-Бинь провинци дээрэ унагаагдаа.

Тиимэhээ ДРВ-дэ унагаагдаhан самолёдуудай тоо 1612 болобо.

Дайсанай зэрлиг муухай ааша

ХАНОЙ, декабриин 15. ТАСС-ай корр. Е. Кобелев иигэжэ дамжуулба:

Танай корреспондент Ханойдо үсэгэлдэр, уржадэр американска бомбонуудай ба ракетэнүүдэй дэлбэрhэн газараар ябаа.

Улаан мүрэнэй баруун бэеын (Фуктандахи) хүдэлмэришэдэй кварталда американска хэдэн бомбо унаhан байна. Тэрээнhээ уламжалан түймэр гаража, хэдэн арбаад гэр шатаа. Хосорогшодой дунда үхибүүдшье бии. Хүдэлмэришэдэй олохон бүлэ гэр байрагүй үлөө.

Хотын ондоо кварталнуудайшье байрын гэрнүүд зада бута сохюулаа. Мүн үсэгэлдэрэй добтолгын үедэ американска «Ф-105» гэжэ истребитель-бомбардировщик дипломатическа эмхинүүдэй байдаг квартал худар «шрайк» түхэлэй реактивна hомо табяа.

Американска лётчигууд Ханойдохи сэрэгэй түхеэрэлгэнүүдые hонирходог гэhэн ээрхэг түримхэйшүүлэй үгын худал элирнэ.

Париждахи сесси

ПАРИЖ, декабриин 16. (ТАСС). НАТО-гой соведэй сесси үсэгэлдэр Парижда hүүлшынхеэ сугларба. НАТО-гой сэрэгэй бүлэглэлhөө Францийн гараhантай дашарамдуулан, өөрынгөө сэрэгэй штабуудhаа гадна, мүн политическэ штаб байраяа Францийн газар дээрэhээ гаргаха гэжэ союзнигууд шиидхээ.

ТЕАТР

Хонгёо аялга зэдэлнэ...

Олон тоото уншагшадта гү, али театрта дуратай зоной ухаан сэдьхэлдэ бүхөөр ороhон мэдээжэ ехэ образууд байдаг. Тэдэнэй нэгэн Даргомыжскиин «Лусууд эхэнэр» гэжэ оперодохи Тээрмэшэн болоно. Хэн нэгэнэй аманhаа энэ нэрын мултархада ойндоннн Шаляпин, Михайлов гэhэн суута дуушад hанагдаадхихал. Үгышье hаа Балдаков, Линховоинние ухаандаа оруулхаш.

Ким Базарсадаев олониитын дунда ·бардаастай бүдүүн хоолойгоороо, сценэ дээрэhээ гүйсэдхэhэн дуугаараа, концертнүүдээрээ мэдээжэ болонхой. hаяхан Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрай ендэр дээрэ Тээрмэшэнэй ролиие энэ залуу дуушан гүйсэдхэхэнь гэжэ дуулахадаа хүн зоной hонирхоhониинь эли байгаа. Хүшэгын нээгдэхэдэ театр соо эзэлэгдээгүй hуури харагдаагүй.

Залуу дуушанай урда тон хүндэ зорилго табигдаа. Юуб гэхэдэ, «Лусууд эхэнэр» гэжэ оперо манай Буряадта алар хорин гурбан жэлэй саана сценэ дээрэ гүйсэдхэгдэжэ эхилээ hэн. РСФСР-эй арадай артист Б. Балдаков, СССР-эй арадай артист Л. Линховоин хоёр тус тустаа Тээрмэшэнэй мартагдашагүй образ бэелүүлhэн гээшэ. Эдэ суута дуушадай удаа hүүл даруулжа, тус ролиие гүйсэдхэхэ болоhон Ким Базарсадаевта хоёр харгы байгаа. Нэгэдэхинь—өөрэhөөнь урда ородой ба буряадай суута дуушадай харуулhан мэдээжэ образуудые муу болгонгүй дабтаад лэ болихо. Тиигэбэл харагшад гомдохогүй, hанаа амар үлэхэ. Юундэб гэхэдэ, Тээрмэшэнэй танил дүрэ тэдэнэй урда үнөөхил зандаа үлэхэ байна ха юм. Үгы hаа, тон өөрын, суута аханарайнгаа, багшынгаа харуулhан образhоо ондоо Тээрмэшэниие наадаха. Тиихэдээ энэ Тээрмэшэниинь мүнөөнэй хүнүүдтэ ганса хүндын тэмдэг болоhон бэшэ, харин шэнэ, мүнөөдэрэй үгэ хэлэхэ ёhотой болоно ха юм. Мүнөө Ким Базарсадаев Тээрмэшэнэй образ шэнэ удхатайгаар наадаха гэжэ шиидээ. Энэ шэнэ удхань мүнөөнэй зоной hанаан сэдьхэлдээ хадагалжа, ухаан бодолдоо шэбшэжэ ябадаг тэдэ олон нангин бодолнуудайнь нэгэндэ харюу үгэхэ, үгышье hаа, тэрэ hудалыень дайраад гараха ёhотой болоно ха юм. Энэнь ямар асуудал бэ?

«Лусууд эхэнэр» гэжэ оперо доторхи Тээрмэшэн үбгэнэй хуби заяан олондо эли. Гэбэшье энэ үниндэй дадал болоhон образ мүнөө Ким Базарсадаевай гүйсэдхэхэдэ нэгэ шэнэ амисхаал шагнагшадта асараа. Шагнагшадые мэхэлхэгүйш. Тэдэмнай одоол сэхэ руунь хэлэхэ хүнүүд гээшэ. Хоолойгоороо абаа, техникэнь, мэргэжэлынь туhалаа гээд хөөрэлдэхэ. Теэд забhарлалгын үедэ тэдэнэр бултадаа сэдьхэлээ хүдэлэнги ябаха юм. Хүрэ хүрэhөөр hанамжануудаа хэлсээдхинэгүй. Энэньшье бидэндэ ойлгосотой. Юундэб гэхэдэ, Тээрмэшэнэй образ тэдээндэ дууhан эли болоодүй байна. Оперын түгэсэхые хүлеэхэ хэрэгтэй.

Шадалтай зоной дунда орохын гү, али ахамад ноёдooршье зэргэлээд hууха аргатай болохын түлөө бүхы наhаараа Тээрмэшэн барлаг гараараа хара ажал хээ. Алта, мүнгэ ехэтэй болоол hаа, энээхэн эрмэлзэлээ бэелүүлхэб гэжэ ойлгожорхиhон үбгэжоолдэ баяжаха талаан дайраба. Баяжахын түлөө тэмсэхэдээ hүүлэй hүүлдэ бүхы зүрхэ сэдьхэлынь, hанал бодолынь бүхөөр ээзлhэн зөөрин обhoo, мунхаг зөөриншын эрмэлзэлhээ сүлөөршэнэ. Тиимэ болохолоороо Тээрмэшэн, хэршье ухаагаа алдажархиhан байбашье, баяшуул, тайжанарhаа нэгэ хуби дээрэ, хүсэтэй, hүртэй хүн болошобо. Ёhотой сүлөөдэ гараhан хүн, сүлөөтэ хүнэй hүр, хүсэн хэды ехэб даа!

Эгээл нигэжэ бидэ Ким Базарсадаевай наадаhан Тээрмэшэнэй образые ойлгобобди. Энээниие хайшан гэжэ харуулхаб гэжэ оперын либретто соо бэшэгдээгүй тиимэ нэгэ заабаришье байхагүй. Энээниие харуулхын тула Тээрмэшэнэй рольдо наадаhан артисгда ганса эрдэм бага, hайн хоолой бага, үшөө бэлиг хэрэгтэй байгаа, дуушанай бэлиг.

Одоол байгаалиин хайрлаhан бэлигые Ким Базарсадаев тон зүбөөр хэрэглэжэ ябана гэжэ бидэ Тээрмэшэнэй образые харахадаа баярлаабди. Театрта ерэгшэд манай Буряадта шэнэ дуушанай түрэhые үни удаан, баярай альга ташалгаар угтаба.

Мүнөө Буряадай гурбадахи бас Ким Базарсадаев Гуногой «Фауст» гэжэ оперодо Мефистофелиин рольдо дуулахаар бэлдэнхэй. Гадна «Игорь тайжада» Галицкиин роль гүйсэдхэхэ юм. Гээрмэшэн, Мефистофель, Галицкий... Хэды орёо бэрхэ, ондо ондоо образууд бэ даа. Имагтал талаан бэлигтэй дуушанай гүйсэдхэхэ рольнууд. Ким Базарсадаев олон тоото харагшадаа баярлуулха гэжэ найданабди. Мүнөө тэрэ ерэхэ жэлдэ Болгарида үнгэргэгдэхэ оперын залуу дуушадай уласхоорондын конкурсдо бэлдэнэ. Б. Балдаков Л. Линховоин хоёрой удаа уг залгажа ороhон Буряадайнгаа залуу дуушанай ерээдүйн арюун hайхан замдань амжалта хүсэе.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ким Базарсадаев Тээрмэшэнэй рольдо. 2. Багшын баяр ойлгосотой: шабинь hанаhандань хүрөө!

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-зурагууд.

ЛЕВ ТОЛСТОЙН ЗОХЁОЛНУУД ЯПОНДО

Токио хотын мүнөөнэй уран зохёолой музейн hая баригдаhан шэнэ байшан Японой ниислэл хотын соёлшодой анхарал татажа байна. Музейн уужам hаруул залнууд соо Лев Николаевич Толстойдо зорюулагдаhан выставкэ нээгдээ. Уран зохёолшын гар бэшэгүүд, өөрынь эд зүйлнүүд, дэлхэйн олонхи арадуудай хэлэн дээрэ оршуулагдажа хэблэгдэhэн Лев Толстойн номууд тусхай тагууд дээрэ табяатай, мэдээжэ уран зураашадай бүтээhэн зурагууд, агуурхэ уран зохёолшын номуудай шэмэг зурагууд ханаар үлгөөтэй.

Выставкэдэ орогшод «Дайн ба амгалан байдал» гэhэн номойнь гар бэшэгэй хажууда удаан тогтоно. Толстой номдоо 15 ондоо эхи бэшэhэн юм гэжэ экскурсоводой хөөрэхэдэ, выставкэ харагшад урмашан баясана. Хүнүүд агууехэ уран зохёолшын кабинедэй түхеэрэлгые ехээр hонирхон харана. Лев Николаевичай hайхашаадаг креслэ, hуужа хүдэлмэрилдэг стольнь, Америкын уралан зохёогшо Эдисоной Толстойдо бэлэглэhэн фонограф гэхэ мэтэ зүйлнүүд Ясна Полянаhаа Японой ниислэл хото асарагдаа hэн. «Дуугай байха аргамгүй!» гэhэн, мүнөөнэй үе сагай эхиндэ дэлхэйн бүхы түрүү хүнүүдэй ухаан бодол, зүрхэ сэдьхэлые нилээд доhолгоhон мэдээжэ статьягаа Толстойн өөрөө уншахада, энэ фонограф дээрэ бэшэжэ абаhан байгаа. Ородой уран зохёолшын өөрынь библиотекын ном дэбтэрнүүд. Японой уран зохёолшод болон соёлой ажал ябуулагшадтай Толстойн абхуулhан фотографинууд выставкэ харагшадые илангала ехээр hонирхуулна. Тэдэнэй дунда—Токутоми Рокын гараа табиhан ном, Токутоми Лев Николаевич хоёрой Ясна Полянада абхуулhан фотографи, япон хэлэн дээрэ оршуулагдан гараhан Толстойн номууд бии.

Агууехэ уран зохёолшын творчествотой Японой соёлшодой зуугаад жэлэй хугасаа соо танил байhанай ашаар Л. Н. Толстойдо зорюулагдаhан выставкэ нимэ ехэ амжалта туйлаа. Японой олониитын Толстойдо ямараар хандадагые Токио хотын мүнөө сагай уран зохёолой музейн директор ноён Ито тон мэргэнээр тодорхойлоо. «Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ нэрэеэ нэрлүүлhэн элитэ ехэ уран зохёолшод олон ааб даа. Теэд манай музейн шэнэ байшан соо нээгдэhэн анха түрүүшын выставкын имагтал Толстойдо зорюулагдаhаниинь гүн гүнзэгы удха шанартай. Ородой агууехэ уран зохёолшын бүтээлhээ хэдэн үеын японецуудай, манай зарим уран зохёолшодой ухаан бодолдо нэбтэрhэн нүлөөн ехэ. Энэ талаар бусад оронуудай олон уран зохёолшод холо гээгдээ»,—гэжэ ноён Ито хэлээ hэн.

Япондо Толстойн зохёолнуудтай 1888 онhoo танилсажа эхилhэн. «Дайн ба амгалан байдал» гэжэ романай хэhэг анха түрүүшээр япон хэлэн дээрэ оршуулагдаа юм. Тэрэ гэhээр япон уншагшад Толстойн зохёолоор ехэтэ hонирхожо захалаа бэлэй. Үнгэрэгшэ зуун жэлэй 90-ээд онуудай эхеэр япон хэлэн дээрэ оршуулагдажа гараhан Толстойн номууд номой магазинуудта олошороо hэн.

Японой үргэн олон интеллигенци Толстойн номуудые hонирхон уншадаг болоhон, Японой уран зохёолшодой дунда тэрэнэй бэлигые хүндэлэн сэгнэдэг хүнүүд олошорhон байна. Токутоми Рока, Масутаро Кониси ба бусад Толстойн зохёолые Япондо тараан нэбтэрүүлэгшэд болоо hэн. Л. Н. Толстойн түрүүшын түүбэри зохёолнууд Япондо 1920-ёод онуудай үеэр оршуулагдажа, хэблэгдэн гараа бэлэй.

Агууехэ уран зохёолшын номуудые мүнөө Япондо тон шуналтайгаар уншадаг, «Дайн ба амгалан байдал» гэhэн роман эндэ найма дахин, «Анна Каренина»—таба дахин хэблэгдээ. Бүхы дэлхэйн оронуудhаа гансал Япондо Толстойн бүхы зохёолнуудай гурбан янзын оршуулга хэгдэжэ хэблэгдэhэн байна.

Япон Советскэ Союз хоёрой хоорондо соёлой, экономическа хани харилсаанай улам хүгжэжэ, бүри үргэдэжэ байhан hүүлэй жэлнүүдтэ Японой бүри олон зон ородой классическа, совет уран зохёолоор hонирходог боложо байнхай. Ород хэлэ шудалдаг японецууд олошороо. Энэ шадабаряа манай хоёр арадуудай хоорондохи хани ёhоной харилсаа, бэс бэедээ этигэлсэлгые батадхахын тула хэрэглэнэ. Энэ hайн hайхан шэнжэтэй хэрэгтэ агууехэ гуманист Лев Николаевич Толстойн зохёолнууд ехэ туhа хүргэжэ байhаар.

Геннадий ГАВРИЛЕНКО,
ТАСС-ай корреспондент.
Токио.

СПОРТ

РИНГ ДЭЭРЭ

Хяагтын Соёлой байшангай сценэ дээрэ эдир болон наhа гүйсэhэн боксёрнууд гурбан үдэрэй туршада мүрысэбэ. Тэдэнэр городой түрүү hуури эзэлхын түлөө тэмсээ. 70 шахуу хүн ринг дээрэ гараа.

Урда жэлнүүдтэ мүрысөөндэ хабаадагшад шадабари багатай байhанhаа харагшадые ехээр hонирхуулдаггүй байhан. Теэд мүнөө тэдэнэр ташха ондоо болоо. Илангала залуу боксёрнууд тон бэрхээр наадаа. Интернат hургуулиин hурагшад Виктор Иванов, Виктор Бадмаев, Володя Житихин, Евгений Бадмаин, Александр Нимаев, Даши Лубсандабаев, медучилищиин студент Юрий Бадмаин гэгшэд шадабаритай боксёрнууд боложо байhанаа харуулаа.

Ехэшүүлэй дундаhаа 1-дэхи hуури Буряадай бэрхэ боксёрнуудай нэгэн, нэгэдэхи разрядай спортсмен, комбинадай модошо дархан В. Жаргалов, В. Распутин, А. Бондарев, Л. Шалаев, И. Минеев, С. Бадмаев болон бусад эзэлээ.

Мүнөө Хяагтын боксёрнуудай суглуулагдамал команда хүдөөгэй боксёрнуудай республиканска түрүү hуури эзэлэлгэдэ хабаадалсаха бэлэдхэл хэжэ байна.

С. БУХАЕВ.

НАЙРУУЛГА

Ц-Д. ХАМАЕВ

САГААН ТОЛГОЙТОЙ НҮХЭРНИ

Үглөөнhөө хойшо хүнүүд хүлгөө. Дуу, хүхюугүй. Булта толгойгоо гүнхуулан, үгэ хүүргүй hуубад... Шамдаа ерээ. Ши мүнөө операционно стол дээрэ хэбтэнэш. Хуби заяаншни хүнэй, сагаан халаад үмдэhэн хирургнуудай гарта. Хутагын эри доро шиниимни бэе орохонь гэжэ дуулаад, ажалаа орхижо бишье ерэнхэй, хүн бүхэнэй хүдэлсэгүй нюур адаглан, шамтаяа нүхэсэhэн сагуудаа hанан hуунаб.

Ши намда хэншье бэшэ hэнши: мяха шуhанhаам таhарhан дүтын түрэлни бэшэ, нютагташ унажа, сугтаа наадаhан нүхэрниш бэшэ. Иимэ хүн дэлхэй дээрэ бишье юм гэжэ тухайлаагүйб. Үнгэрдэг үдэрнүүд үнгэржэл, ябадаг саг ябажал байгаа. Тиихэдэл шамтай уулзаа hэм. hанана гүш, сагаан толгойто нүхэрни, тэрэ холын, халуу шатаhан нажарай үдэрые? Үгы даа, ши мүнөө юушье hананагүйш. Наркоз үнэрдөөд, амгалан тэнюун дууража хэбтэнэш. Хоёр гэрэлтэйхэн нюдэншни аняатай. Анилдан анилдахагүй гэжэ этигэнэм. Бишни шам тухайгаа хуу hананам. Дүтын нүхэрөө, тэрэнэй бодол хүсэлые, hанал зоригыень, ажабайдалайнь гэрэлтэ үдэрнүүдые сэдьхэлдээ хадагалан дурсажа, хүнүүдтэ хөөрэжэ ябаагүй hаа, ямар дүтынь нүхэрынь болобо гээшэбши даа...

Нажар hэмнай даа тиихэдэ, нажар.

Матаранги толгойгоо гүрэгэр hудаhатай гарнуудаараа адхан найдалаа hаланхаш, найгахадажа hуугааб. «Хайран лэ хүбүүн архида орожо хосорбо даа, халагни. Болиhонш хүн болоо гээшэ ааб даа,»—гэhэн зэрэб үгэ арадам танилнуудни хэлсэхэ. hула табиhан hүр, дэмы табиhан дээhэн гэдэгынь одоол болоод ябааб. «Тата, боли, бү уу,»—гэхэ уладууд олон hэн. Агууехэ дуранай дүлэндэ абтаад ябаhанаа ганса инагайнгаа үгэhэн үгэеэ мартажа, хүнгэн харгын хүтэл руу хатархадань, hүүлшын найдалhаа hалаhан бишье, бэеэ hула табиха, архиин арбан гурбан жолоое адханхай юртэмсынгөө сэнхир соо тэмтэрээб.

Эжымни энэ дэлхэйн хүрьhэндэ хүлыем шоройдуулаад лэ үгы юм гэжэ мэдэхэб. Орон нютагаа дайсан нохосуудhаа хамгаалхаяа ошоhон аад, абамни бусаагүй. Эгэшэмни дахуулжа, намай хүн болгоо. Тиигэн гэhээнь би шэлдэг залуу наhаяа сэржэмэй охиндо галдааб. Ажабайдалаа архяар гутаагааб...

Үдэ голой нюрган дээгүүр hалганаhан долгидые hэбшээн туужа, наранай элиэдэ наадхуулна. Тэрэ үдэр жэжэхэн бэшэ, далайн хүндэ долгид намда хэрэгтэй байгаа. Шуурганай буужа, долгидой хөөhэ мушхаран, хабсагайн хурса эрмэг нанашаа эхилхэдэнь, Уйхиргаанай долгидо тээлгэн шэдүйхлээд дэбэрэн ороходо болэйб. Ай, тиихэдэ намда оройдоо юун гэн хэрэггүй байгаа: алта мүнгэншье, алтан нарашье... Халтал хүлөө алдаа hаа, харанхы нүхэн руу хашхаранашьегүй, шиналаа голохоро долгидо орохоо ябааб. Эрьен бусаха харгы харагдаагүй. Гансаардаhан мүндэртэ сохюулжа хашхаршоод, дэмы нюдөөр дэлхэйе шэртэн hуухадам, ши шэмээгүйхэн хажуудам ерээш.

—Сайн байна, залуу хүн. Галтай хаяат?

— А... Я... ямаршье гал намда байхагүй. Өөрөө галда галдуулааб... Хүрөө!.. Энэ дэлхэй дээрэ ямаршье гал хараха дурамгүй. Хүрөө!— гэжэ байжа түбhэн хүнэй ойлгохогүйгөөр hүхирхэhөө нааша ээдэлдэхэдэм, ши зайлажа ошоогүйш. Юун тухай хажуудам тиихэдэ шэбшэhыеш мэдэнэгүйб. Юундэшье гэмтэй бэшыеш гэнтэ ойлгожо, дан бадарганаар дуугарhандаа аягүйрхэн, ябашаба аа гү гэжэ эрьеhэм, хэнhээшьеб гал эрижэ, тамхяа носоонхой миhэрхэдэн ойром hуугаа бэлэйш. Миhэрээншни намайе бүри галзуурулаа.

— Наадалхаар ямар тиимэ hониниие олообта?! Харюу үгөөгүйш.

Зайдан ханха толгой соогуурни hэжэгэй ямаршье залин гүйжэ, шүдөө хабирбаб.

Хоорондоо удаан юушье хэлсээгүйбди. Шэнээм таhаржа, шэлтэй харам шэргээшгүй даа, сэржэмээ үргөөд даражархиhамни, — гэжэ шада ядан дуулаhан болоод, хармаандаа хэhэн хахадые гаргахадам оёорынь хооhоршоhон байба.

— Жаалдамар үшөө үгы гү?

— Амандаа золгүйдэбэт.

— Байгаагүйнь лэ болоо. Архиин хорхойдо ажабайдалаа шабхаhанайшье даа...

Намда хабаатайень ойлгожо, дурагүйлхэн юлэгэр нюдөөр эрьеhэм, ямаршье тэмдэггүй тамхилхадаhаар hуубаш. Юу хүсэнэб? Яагаа дээрэлхүү хэбэртэйб?

— hалагты намhаа.

— Залуу хүн эсээ хэбэртэйт. Ошожо амарагты даа. Гэрэйнгээ холо hаа, энээхэн манайдаш ороод, амараад гарахадатнайш болохо,—гээд Үдын эрьеын халхагархан, хойгуураа нэгэ сонхотой гэр руу зааба.

— Архиншаниие оруулха дуратай hаа, та өөрөө сэржэмдэдэг ёhотойт. Архиншаниинь архиншанаа холоhоо таниха гэдэг зүб ха!

— Зүб лэ хэлээш, хүбүүн. Ошоеылши даа, орожо амараад гара.

Ошохош үгы аад енгүүм хүдэлдэжэ үгөөрнь болобоб. Нээрээшье зорёолхожо уряагүй, сэдьхэлhээ хэлээл.

Жабжаараа хөөhэ бураhан намайе орон дээрэ хэбтүүлжэ, гуталым hугалаад, дээрэhээм хүнжэл хаяжархиба.

Хэды багтань, хайшан гээд унтаhанаа hанадаггүйб. Тулама эсэжэ, архидаа тохоржо, улаяа шэрэhэн байгаа гээшэ бэзэб; үдэр хэбтэhэн хүн үглөөгүүр болотор голгүй унтааб. Бодоходом бодолсожо, сай аягалжа hуулгааш.

Үhөө өөдэ дуугаржа, үсэгэлдэрэйхиим hануулаагүйш, архида хайшан гэжэ орообши гэжэ асуугаагүйш. Юрын лэ хөөрэлдөөгөөр тэрэ үдэрые намтай үнгэргөөш. Сэдьхэлэйш hайханиие ойлгоод, түрүүшынхеэ өөр тухайгаа, мухардаhан ажабайдалайнгаа зангилаа тухай асуултаашьегүй хөөрэжэ орооб. Гурбан hүни, гурбан үдэр гуниглан, дуулалдан хөөрэлдөөбди. Сагаан толгойтой нүхэрни гэжэ тиихэдэ шамайгаа нэрлээб. Гэрэл мэтэ сэдьхэлтэй, далай мэтэ гүн бодолтой хүн байшоош. Ши намайе нэбтэ хараха шэдитэй байгааш. Хара торюун бодолыем хюhажа, ажаhууха үдэрнүүдэйм эхин дээрэ hайхан сэсэгэй үрэhэ хаяжа, уhалжа үгөөш, сагаан толгойтой нүхэрни.

Тоhотой халаадаа үмдэжэ, үглөө бүхэндэ станогойнгоо хажууда ерэхэдээ, шамаяа hанадагби. Шэнэ ажабайдалайнгаа сэлмэг, бүрхэгшье үдэрые шамтайгаа уттадаг аалби даа, сагаан толгойто нүхэрни. Нэгэ хүнэй нүгөөдэеэ дээрэ үргэн абаха шадалтайдань гайхажа ябадагби. Шиниингээ жэшээгээр бишье хүнүүдые ойлгожо hурааб...

Сагаан толгойто нүхэрни, хааhаа шамдам үбшэн хүрөөд орхёоб даа. Ходо бүри юундэл хүнэй hайн хүн түрүүлхэеэ hанадаг бэ. Өөрыншни hургажа, үргэн замда гаргалсаhан хүбүүн операци хэхэнь гэжэ дуулабаб. Яба хэзэбэшье шамайем абархаяа оролдохол. Мүнөө сагай эрдэм шэдидэ ши захагүй шүтэдэг hэнши. Бишни ерээд байнам, юу захихабши, юу хэлэхэбши—дууhынь дүүргэхэб, бэелүүлхэб. Ганса шимнил үндыгыш даа. Мининнгээ үгы абые халажа ябааш. Эжы абаяа hанадагшьегүй hаа, ямарш эжы абаhаа үлүүш гэжэ хэлэхэб. Сагаан толгойто нүхэрни, сагай удаарха тума зүрхэм абаргаар угзаруулhандал болонол.

Нүхэдэйш олон гээшэнь! Машинатай нэгэниинь машинаараа, ябаган нэгэн ябагаар ерэнхэй, хотынгоо больницын үүдэндэ хүлеэнэбди. Хүлеэнэбди: шиниингээ зүрхэнэй сохисын абяа дахинаа дуулахаяа. Шимни энэ дэлхэйhээ сагhаа урид яашье хагасаха ёhогүйш, эрхэгүйш, бидэнэрээ бү үншэрүүлыш даа, зай гү?..

— Амар, дүүргээ үды гү?— шэбэнэhэн абяа дуулажа, хажуу тээшээ харахадам, хүбүүгээ хүтэлhэн hамгам ерэшоод, шаналангяар толгойгоо hэжэржэ байба.

Сагаан толгойто нүхэрэйнгөө нэрынь үгэhэн хүбүүм абяагүй байдал соо абяагүй байба.

«Хойто жэл hургуулида ороходонь, хүбүүеыш абаашажа үгэхэб,»—гэжэ сагаан толгойто нүхэрни хэлээ hэнши! Хэлэhэн үгэдөө заатагүй хүрэдэг хамнайш даа, этигэнэб. Хүбүүнэймни зүрхэн соо эхин шатынь hайхан hэмбэрэг тарилсажа үгэхэ байhыш мэдэнэм, сагаан толгойто нүхэрни...

Өөрынш hургажа табиhан сагаахан халаадтай хүбүүн гараба: үмдэнэйнгөө хармаан удаан hуулижа, тамхяа гаргаба.

«Юундэ абяагүйбши? Хэлыш!» — энэ үгэ хүн бүхэнэй зосоо буугай hомон мэтэ бэлдээтэй.

Нэгэн! Хоёр! Нэгэн! Хоёр! Хоёрдохи дабхарай табсангhаа доошоо буужал ябана. «Хэлыш!»

«Зүрхэнниинь сохилно...»

Нэгэ доро хүн бүхэн, тон хүндэ ашаанhаа мултарhандал, hанаа алдаба.

«Сагаан толгойтой нүхэрни абаргдааш. Ажабайдалай үргэн зам дээрэ найдамтай хүбүүдые ургуулжа гаргахадаш, шамаяа алдаха эрхэтэй аал? hайн даа, сагаан толгойтой нүхэрыемни абарhандаш, сагаан халаадтай хүбүүн...»

Үдын эрьедэ hамгантаяа, хүбүүнтэеэ гурбуулан зогсонобди.

«Сагаан толгойтой нүхэртэй тиихэдэ эндэ золгоогүй hаа, иимэ хүбүүтэй, иимэ hамгатай, иимэ жаргалтай ябаха гээшэ hэн гүб?» —гэжэ өөрhөө асуугаад: «Үгы hэн даа» гэжэ харюу үгөөб.

ТҮРЭЛ НЮТАГТАА

Даша Очиров Ивалга нютагтаа трактор агтые жолоодожо ябагша hэн. Удаань тэрэ медицинскэ институдта hурахаар ороо бэлэй. Студент ябаhан 6 жэл үнгэржэ, Даша хүбүүн врачай диплом абамсаараа түрэл нютаг Гильбэрээ бусаа hэн. Мүнөө үедэ Даша Очиров оролдосото ажалаараа нютагайнгаа хүн зондо хүндэтэй болонхой.

Н. ХАЗУЕВ.

ЕРЭЭДҮЙН МЕХАНИЗАТОРНУУД

Гурбан жэлэй саада тээ Түнхэн тосхондо хүдөөгэй профтехучилищи нээгдэhэн юм. Энэ үе соо 365 залуушуул hуража, тракторист-машинист мэргэжэлтэй болоо. Тиигээд Түнхэнэй болон Ахын аймагуудай колхоз, совхозуудаар ажаллана.

Ерэхэ жэлэй февраль hарада 50 залуушуул дүүргэжэ гараха.

Энэ училищида багшанар П. А. Виноградов, А. Ф. Колмыкин гэгшэд hайнаар заажа байдаг.

П. БУРМАКИН.

СПОРТ

ЗҮГ БҮХЭНhӨӨ ЕРЭhЭН hОНИН

Монгол оронhоо ерэhэн бэшэг

ХОМОР БОЛОhОН АМИТАД

ТАХЬ. Монгол орондо аяншалжа ябаhан Н. М. Пржевальский 1879 ондо манай орондо тахь гэжэ амитанай бии байhаниие тэмдэглэжэ абаhан байгаа. Тиимэhээ тэрэ амитан Пржевальскиин адуун гэхэ гү, тахь гэжэ нэрлэгдэнэ. Монголдо байдаг энэ зэрлиг адуун тухай мэдээсэл дэлхэйн бүхы оронуудта таража, тэрэниие шудалха, гараар тэжээхэ, үсхэн олошоруулха талаар анхарал хандуулагдаhан байна.

Хоёр-гурбан мянган жэлэй саана зэрлиг тахь Ази, Европын олохон нютагта байhан болобошье, мүнөө Монгол оронhоо ондоо тээ сэбэр шуhанай зэрлиг тахь хаанашье үгы шахуу болоhон байха.

Түб Азиие шэнжэлэгшэ Н. М. Пржевальский Монголой Байтаг уула, Тахиин шара нюруу, Губи хонин ус, Элhэтэ мянган, Алаг нуур, Ажа Богдо гэжэ газарнуудаар ябахадаа, зэрлиг тахь гэжэ адуунай олоороо hүрэглэн ябаhые хараhан байгаа.

Хорооjо болохогүй хорюултай энэ зэрлиг адуун мүнөө Монгол ороной Алтай хангай шадарай Тахиин шара нюруу, Губи хонин ус, Элhэтэ мянган, Таянгиин нюруу, Хавтаг уула, Бижь Алтай гэжэ газарнуудаар хоёроороо, заримдаа hүрэгөөрөө ябадаг байhаниие эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэрилэгшэд, тэдэ нютагуудай хүн зон тэмдэглэн бэшэдэг байгаа.

1901 ондо Гамбург хотын амитадай аймагые шэнжэлэгшэ К. Ганенбека гэгшэ тахь адуунай эрэ эмэ хоёр даага барижа Германиин Мюнхен хото абаашаад, тэжээн үсхэбэрилhэн байна. Тэрэниие Чехословаки, США, Англи, Голланди, Бельги, Франци, Итали, Австрали болон бусад оронууд абаhан.

Адууншуу түхэлтэй, дэлhэ hүүлынь хара аад, бэень hудалтай, гол зоог руугаа хара hудалтай энэ адуун тон хомор амитадай нэгэн юм.

ХАБТАГАЙ. Монгол ороной губи нютагта ондоо тээ үгы шахуу болоhон хабтагай гэжэ зэрлиг тэмээн бии. XIII зуунай үедэ аяншан Марк Поло, XVII—XVIII зуунай үенүүдтэ Түб Азяар аяншалhан эрдэмтэд Пржевальский, Певцов, Козлов гэгшэд энэ тэмээн тухай бэшэhэн байха.

Хабтагай гэжэ зэрлиг тэмээн манай ороной Эрдэнийн нуруу, Тосото уула, Сагаан Богдо, Гашуун нуур, Сэнхир номингын губи, Атас болон бусад газарнуудта байрлана.

Монгол орондо байдаг энэ амитание хорооходо тон хорюултай.

1956 ондо баригдаhан энгин тэмээн Монголой түб музейдэ байдаг. Тэрэ энгиин утань hүүлтэйгээ 350 сантиметр, үндэрынь 205—221 сантиметр болодог юм.

Ц ДАШДОРЖ.

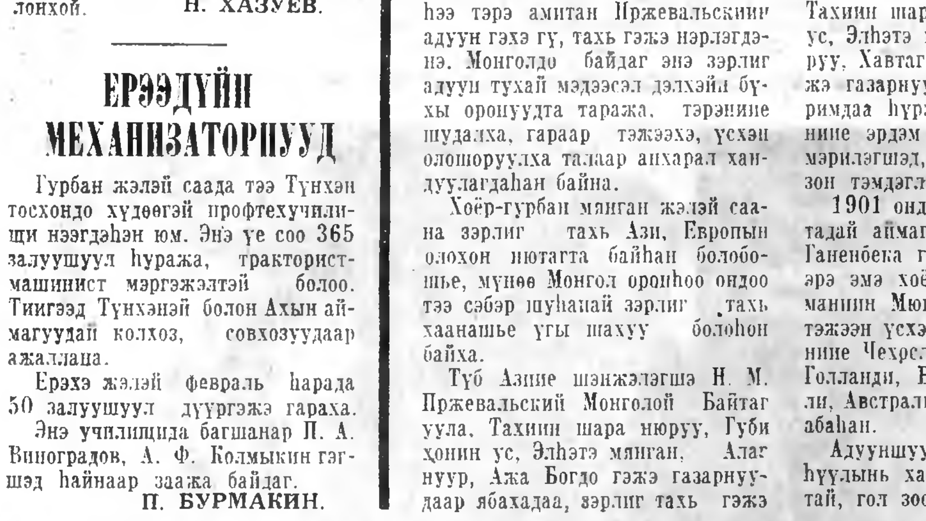

«Одоол баян олзо байна даа. Томохон загаhан, ялас гэбэш». (Баргажанай аймаг).
Д. БЕЛИНСКИЙН фото.

Буряадаймнай суута далай Байгал үбэлэй шэмэрүүн хүйтэнтэй үшөөл туладдаhаар. Эрьеын монсогор монсогор мүльhэд hажажа хэбтэhэн нохойн гэглэ hануулна.
П. ЯХНОВЕЦКИЙН фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: СССР-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй сессиин материалнууд.
Хоёрдохи хуудаhанда: «Партийна ажабайдал» гэhэн рубрика доро «Ильичэй hургаалаар» гэhэн статья.
Гурбадахи хуудаhанда: СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнууд. Хилын саанаhаа ерэhэн телеграммануд.
Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Ухал аюулай эрмэг дээгүүр» гэhэн И. Мальцевай материал.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhoop мүнөөдэр республика доторнай бүрхэгшэг, Захааминай, Хяагтын аймагуудта саhан орохо. hулахаанаа халхилха. Хойто аймагуудта 28-33, Байгал шадар 16—21, бэшэ нютагуудта 23—28. Улаан-Үдэдэ hүниндөө 33—35, үдэртөө 23—28 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Декабриин 19—20-ной үдэрнүүдтэ Байгал шадар болон бусад аймагуудта багахан саhан бударха. Хойто аймагуудта hүниндөө 35—40, үдэртөө 25—30, бэшэ нютагуудта — hүниндөө 30—35, үдэртөө 21—26 градус хүйтэн байхаар багсаагдана.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.
Н-02173. Зак. № 1166.